KATHOLIEK

FILMFRONT

Onmisbaar op Uw „avondjes"

Een schotel Haust toast, belegd met kaas of caviaar, met sardientjes of zalm, met ei, tomaat of worstsoorten is een bekoring voor het oog en een streeling voor de tong!

Alom verkrijgbaar!

HAUST TOAST * HAUST TOAST * HAUST TOAST * HAUST TOAST * HAUST TOAST

N.V. WIJNHANDEL
v.h. A. B. H. SCHAGHEN

DEN HAAG Ao. 1879

Juffrouw Idastraat 10-12-14

Wij hebben sinds 50 jaren de alléénverkoop **van het bekende Champagne Huis**

„PAUL PÉRIN" ÉPERNAY

Carte Élégant demi sec of sec f 2.50 p. fl.

Carte Excelsius demi sec of sec f 2.75 p. fl.

Bij afname van 12 flesschen, 25 ct. p. fl. reductie (Geen vin Mousseux)

Reisbureau Martens
Kauwenhovenscheweg 195
EINDHOVEN - Tel. 4582

Touringcars voor Gezelschappen

FIRMA
FRANS MAAS
Internationale Expediteurs
Autotransporten

KALDENKIRCHEN Rhld.
Tel. 209
KRANENBURG Ndrh.
Tel. 266
VENLO (Holl.)
Tel. 3520

JAVREE IS HET ONSCHADELIJKE HAARGROEIMIDDEL dat absoluut giftvrije bestanddeelen bevat.

JAVREE IS HET middel tegen haaruitval, roos en exceem, terwijl kaalhoofdigen hun haardos terugkrijgen. Vraagt Uw kapper of drogist en waar niet verkrijgbaar wende men zich tot den Uitvinder-Fabrikant, den Heer

H. JANSE VREELING
PRINSENGRACHT 684 - AMSTERDAM
Alle informaties kosteloos.

Prijs p. GROOTE flesch f 1.75 plus rembourskosten

KING PEPERMUNT
Firma TONNEMA & Cie. Sneek

F. LEESER
LID V.D. VEREENIGING V.D. EFFECTENHANDEL
HEERENGRACHT 499
AMSTERDAM

RATAX

Voor Taxi's en Touringcars

Bij gebruikmaking van onze
COUPONBOEKJES 20% **REDUCTIE** OP STADSRITTEN

RATAX
VERWARMDE wagens voor 3 t/m 6 personen
MARIAPLAATS 11-12 - UTRECHT - TELEF. 16 5 16

Het Tandmiddel, dat een Redmiddel is ....

Glazurol ... een opzienbarende vondst op het gebied van mondverzorging! Het eenige tandmiddel, dat niet alleen reinigt, doch ook genezend werkt. Glazurol vormt nieuw glazuur en bedekt de zwakke plaatsen met nieuwe sterke glazuurlagen! Door H.H. Tandartsen warm aanbevolen. Per flacon 55 cent. Groote strooiflacons (voldoende voor 3 maanden) f 1.—

VERKRIJGBAAR BIJ DE VOORAANSTAANDE ZAKEN IN DEN LANDE.

KATHOLIEK FILMFRONT — OFFICIEEL ORGAAN VAN DE K.F.A., HET WERK VOOR DE GOEDE FILM, VERSCHIJNT DEN 1sten EN 16den VAN ELKE MAAND ONDER REDACTIE VAN A. VAN DOMBURG, LEO HANEKROOT, S. P. VAN 'T HOF, H. BARON VAN LAMSWEERDE EN BERNARD VERHOEVEN

REDACTIE-ADRES: VALERIUSSTRAAT 262, AMSTERDAM-Z., TELEFOON 95561
ADMINISTRATIE: NIEUWSTRAAT 24, DEN BOSCH, TEL. 5531, GIRO 302100 — VOOR ADVERTENTIES: HEERENGRACHT 226, AMSTERDAM-C, TEL. 44750 EN 42359

EERSTE JAARGANG • No. 13 • 16 NOVEMBER 1938

CONSOLIDEERING MOGELIJK!

NAAR EEN PERMANENTE FILMPRODUCTIE

De hoop van allen, die het goed meenen met de Nederlandsche filmindustrie is in vervulling gegaan: „Vadertje Langbeen" draait week in week uit met prolongatie op prolongatie voor volle zalen. Wat dit beteekent, is hier reeds vaker uiteengezet. Het beteekent meer dan een normaal succes. Het gaat hier niet uitsluitend om de vraag of een film al dan niet haar geld opbrengt, het succes van „Vadertje Langbeen" beteekent de mogelijkheid om de productie voort te zetten. Reeds zijn er nieuwe plannen in voorbereiding. Men wil zelfs in Februari een andere film klaar hebben en aan de markt brengen; men denkt daarbij aan een verder uitgebouwd productieprogramma, dat systematisch de behoeften van het heele volgende seizoen zal dekken. Het ziet ernaar uit, dat de Nederlandsche filmproductie thans eindelijk definitief op den goeden weg is en bezig is zich te ontwikkelen van de incidenteele filmmakerij tot de weloverwogen betrouwbare productie, welke eenige jaren geleden bij de stichting van „Neerlandia" reeds beoogd werd.
De constructie van deze productie-onderneming is stevig en lijkt in de ten onzent heerschende verhoudingen doelmatig. Een filmverhuurkantoor en een theaterconcern zijn deelgenooten in „Neerlandia" en hebben nauwe relaties met een studio-onderneming. De verhuur van de films en de belangrijkste posten, die door de theaterexploitatie moeten opgebracht worden, zijn verzekerd en voor het oogenblik kan men er altijd van overtuigd zijn, dat er een studio te krijgen is: er zijn er twee, die reikhalzend uitzien naar werk.

De toestand ziet er dus op het eerste gezicht niet onbevredigend uit doch in werkelijkheid is hij lang niet zoo hoopvol als hij lijkt. De groote moeilijkheid, die als zij niet wordt opgeheven op den duur toch het struikelblok voor de Nederlandsche filmproductie zal blijken, is de voortdurende bedreiging, waaraan zij van dag tot dag is bloot gesteld. Die bedreiging komt niet van bovenaf, zij is niet te duchten van andere instanties, welke haar plannen doorkruisen door betere films op de markt te brengen, welke de belangstelling aan de Nederlandsche film onttrekken. Buitenlandsche films kunnen beter zijn dan Nederlandsche films, maar ook Nederlandsche films kunnen goed zijn, zooals nu voldoende bewezen is, terwijl zij bij het publiek een geheel natuurlijke en daarom niet te elimineeren voorkeur genieten. Zij zijn Nederlandsche films en daarom zal men ze in grooten getale gaan zien, mits ze goed zijn.
De bedreiging, waaraan de productie bloot staat, komt van onderen op. De basis, waarop zij gevestigd is, laat haar niet de marge, welke iedere onderneming behoeft om zich tegen het normale risico, dat zij loopt, te dekken. Die basis is te smal, en dat om twee redenen. In de eerste plaats zijn de productiekosten van een Nederlandsche speelfilm, de groote zuinigheid, waarmede de productie gefinancierd wordt ten spijt, nog te hoog in verband met de revenuen, die in ons land mogelijk zijn. In de tweede plaats kunnen de beide studio-ondernemingen, waarvan een productie toch in allereerste instantie afhankelijk is, niet bestaan, zelfs dan nog niet, wanneer de op het oogenblik te realiseeren productie-kansen tot het uiterste werden uitgebuit. In dit laatste punt schuilt de kern van de moeilijkheid, zoodat de oplossing daar moet gevonden worden. In „Katholiek Filmfront" van 16 Augustus j.l. hebben wij reeds uitvoeriger op dezen toestand gewezen en daarbij uiting gegeven aan de door allen gedeelde overtuiging, dat een continueering van het noodlijdende bestaan, dat zoowel Cinetone als Filmstad, de Haagsche studio-onderneming, lijden, op den duur moet voeren tot een finale débâcle in de studio-bedrijven, die van onberekenbare schade zou worden voor de toch reeds angstig dicht op den rand van den afgrond balanceerende productie, misschien wel eveneens tot haar ondergang zou leiden. Dit gevaar moet door het treffen van ingrijpende maatregelen worden afgewend, en dit is niet een in de lucht geworpen fraze: de mogelijkheid daartoe bestaat. De belanghebbenden in de

Hoe moet de Nederlandsche filmindustrie thans geconsolideerd worden?
Het bedrijf dient vrij gelaten te worden. Het heeft alleen behoefte aan betere bestaanskansen.
Deze kan het verwerven door:
De verplichting om van alle geïmporteerde films de copieën bij de drie bestaande Nederlandsche copiëerinrichtingen te laten vervaardigen.
Op deze basis kunnen de twee studio-bedrijven hun vaste lasten dekken, zoodat zij in staat zijn de tarieven voor de studio-huur aanmerkelijk te verlagen.
Deze huurtarieven moeten worden vastgesteld.
Na vervulling van deze voorwaarden kunnen de productiekosten van Ned. films belangrijk verlaagd worden, zoodat men voorloopig de vervaardiging van c.a. vier films per jaar kan garandeeren.
Maatregelen zijn dringend noodig terwille van de industriëele werkverruiming en van de cultureele belangen, die met filmproductie gemoeid zijn.
Wie moet deze maatregelen treffen?
Alleen de regeering kan het doen.

kringen van de productie- en de studio-ondernemingen hebben haar reëel onder het oog gezien en er bestaat tusschen hen ook eigenlijk geen verschil van meening over het middel.
Waar de zaken zoo staan is het noodig, dat zij aan de orde worden gesteld. Het aantal Nederlandsche films, dat de markt op het oogenblik kan opnemen bedraagt, zooals wij reeds eerder zeiden, drie en hoogstens vier. Daaromtrent is geen verschil van meening. Deze vier films kunnen hun geld opbrengen, als zij veel succes hebben. Zij zouden zelfs een geringe winstmogelijkheid bieden, die echter in geen verhouding staat tot de kapitalen, welke erin geïnvesteerd zijn. Het risico echter blijft abnormaal groot. In een serie van vier films zal niet iedere film het even goed doen. Doch een film die niet vèèl succes heeft, wordt reeds een verliespost. Van den anderen kant kan slechts één studio-onderneming in de productie van vier films per jaar een bestaan vinden.

Nu heeft men de keuze uit twee oplossingen. Men kan door het invoeren van steunmaatregelen de productie opvoeren, zoodat de twee studio-bedrijven beide voldoende werk hebben. Men kan ook de productie beperken tot vier films en de studio-bedrijven op een andere wijze inkomsten verschaffen. In beide gevallen zal het noodzakelijk zijn de productiekosten te verlagen en aan de Nederlandsche film ruimere mogelijkheden om te concurreeren te verschaffen. Een ruimer debiet voor Nederlandsche films zou men kunnen bereiken door contingenteering van den invoer, die dan echter, wilde zij het beoogde resultaat bereiken, zoo straf zou dienen te zijn, dat tal van films ons land voorbij zouden moeten gaan, die toch belangstelling verdienen, terwijl het de groote vraag is, of voor menigen importeur van films het bestaan niet eenvoudig onmogelijk zou worden. Reeds om deze reden meenen wij, dat contingenteering niet in aanmerking kan komen, en bovendien nog om een andere reden, die ook voor het volgende middel geldt, zoodat wij daarover aanstonds nog zullen spreken.
Men zou n.l. ook van de geïmporteerde films een recht kunnen heffen en daarvan een fonds vormen, waaruit de vervaardiging van Nederlandsche films gesubsidiëerd zou kunnen worden. Het is een middel, waarvoor eenige goede argumenten zijn in te brengen. Stel dat recht eens op f 1000 per film en bedenk dan, dat er jaarlijks een 600 films in ons land worden ingevoerd. De uitkomst is om erbij van kleur te verschieten. Men moet echter niet denken, dat er 600 maal 1000 gulden in dat subsidiefonds terecht zouden komen. Want met een extra recht belast van f 1000 zouden de twee- à driehonderd films, die er per jaar in ons land te veel worden ingevoerd, voor den filmexploitant een zoodanige schadepost worden, dat zij niet over de grens gebracht zouden worden. Het ware te wenschen, dat dit nog eens werkelijkheid werd. De markt zou er slechts gezonder van worden, het niveau van de Nederlandsche bioscopy zou er aanzienlijk door stijgen.
De keerzijde van deze medaille is het bezwaar, dat wij ook voelen tegen contingenteering. Het is een onnatuurlijk middel. Een injectie, die van buitenaf wordt toegediend, maar niet een saneeringsmethode, die organisch in het bedrijf zelf verwerkt is. Men zou het bedrijf bezwaren met bepalingen, voorschriften en lasten, die stroef moeten werken en een natuurlijken groei tegen gaan. Men zou ook alweer de mogelijkheid openen voor ernstig misbruik. Want hoe zouden die subsidiegelden verdeeld moeten worden? Zouden zij verstrekt moeten worden voor iedere film, die in Nederland gemaakt wordt? Of zouden er bepaalde voorwaarden gesteld moeten worden, waaraan een film zou dienen te voldoen om voor een subsidie in aanmerking te komen? Welke zouden die voorwaarden dan moeten zijn en wie zou ze moeten stellen? — De Nederlander zal — het komt uit zijn natuur voort — onmiddellijk klaar staan met een commissie. Maar een commissie is precies zoo goed als de personen, die erin zitting nemen. En zelfs als die ideale commissie samengesteld uit ideale persoonlijkheden gevonden zou kunnen worden, dan zal zij bepalingen maken, die met recht onmiddellijk worden bestreden en zij zal die bepalingen uitvoeren op een wijze, die onmiddellijk nieuwe bestrijding zal ontketenen. Intusschen zouden producenten erin slagen de bedoeling van al die bepalingen te ontduiken door aan de letter van de bepalingen te beantwoorden, zoodat er films gesubsidiëerd zouden worden, die het niet zouden verdienen, en dit zou gaan ten koste van een andere groep uit het bedrijf, die er niet zonder reden bezwaar tegen zou maken, dat haar geld op die wijze verdaan werd.

Happy

Een subsidie-commissie is altijd het laatste middel, waarvan men nog kan probeeren het beste te maken, wat ervan te maken valt als niets anders kan baten. Doch er is een andere mogelijkheid om de productie te helpen en het bedrijf ongemoeid te laten. Die mogelijkheid is de importeurs te verplichten hun copieën te laten vervaardigen bij de drie Nederlandsche copiëerinrichtingen, waarvan er twee verbonden zijn aan de bestaande studio-ondernemingen. Geheel afgescheiden van de noodzakelijkheid om de Nederlandsche productie wat meer grond onder de voeten te geven, is dit een maatregel, die uit een oogpunt van billijkheid, van steun aan de eigen industrie en van werkverschaffing toch reeds lang getroffen had behooren te zijn. De importeurs immers, en vooral dan die importeurs, die buitenlandsche firma's vertegenwoordigen, waaronder de Amerikanen de hoofdrol spelen, kunnen vrijelijk zooveel films het land in laten komen, als zij wenschen. Zij betalen voor de copie een invoerrecht zoo groot als het celluloid waard is en verder kunnen zij er hier mee doen wat zij willen. De copieën worden door het buitenland geleverd, aan de vervaardiging kan geen Nederlandsche ondernemer werk vinden en alles, wat er over blijft van de winst, die men met dit celluloid maakt, wordt overgemaakt naar de moedermaatschappij, die niet te verzadigen is. Het zijn vermogens, die op deze wijze ons land uitgaan, zonder dat het land daar iets voor terug krijgt. Maar doordat die copieën hier zoo goedkoop te krijgen zijn, kan men er ook zooveel invoeren als men wil en daarmee de markt grondig bederven. De importeur komt wel van die films af. Door het verderfelijke systeem van „bloc-booking" hangt hij ze den theater-exploitanten, die zijn groote films moeten hebben, eenvoudig om den hals en laat deze ervoor betalen ook als de exploitant, omdat hij vol zit en omdat de films hem te slecht zijn, ze niet eens vertoont.

Het is een van de leelijkste uitwassen van het filmbedrijf en men behoeft dus heusch geen medelijden te hebben met den armen importeur, die men nu zou verplichten zijn copieën voortaan in Nederland te laten vervaardigen. Dat geeft werk aan de Nederlandsche bedrijven, het verschaft den studio-ondernemingen precies de mogelijkheid om te bestaan en dat is beter dan een ongewisse subsidiëering. Het zal bovendien evenals heffing van een invoerrecht den importeurs ertoe bewegen de slechte en overtollige films maar in het buitenland te laten staan, het zal de markt beter maken, de kansen ruimer, het zal den exploitanten een zwaren last van den hals schuiven.

Bij de verdeeling van de copiëerwerkzaamheden dient men erop toe te zien, dat de rechthebbenden het aantal krijgen, dat hun toekomt. Er zijn drie copiëerinrichtingen in ons land, n.l. van de beide studio-ondernemingen, benevens nog van een derde sinds jaren gevestigd bedrijf, dat men om de billijkheid niet mag uitschakelen. Als de studio-ondernemingen een zeker aantal copieën per jaar te vervaardigen krijgen, dan zullen zij in staat zijn om uit de opbrengst daarvan hun vaste jaarlijksche lasten, hoofdzakelijk bestaande uit salarissen aan den onmisbaren personeelsstaf, onderhoud en verzekeringspremies, te dekken en dus hun bedrijven in het leven te houden, terwijl dan iedere studio-onderneming voorloopig een tweetal films per jaar zou kunnen vervaardigen en daarmede de verdere kosten goed maken.

Omtrent de voordeelen, welke dit plan biedt, zijn alle betrokkenen het eens en ook ons lijkt het verreweg het redelijkste. Het sluit bovendien aan op een ontwikkeling, die de dingen reeds genomen hebben. De studio-ondernemers zelf hebben reeds ingezien, dat de kurk waarop hun ondernemingen drijven, niet is de studio, maar het laboratorium. Daarom zijn zij er reeds op uit zooveel mogelijk werk te krijgen in hun laboratoria; den een lukt dit beter dan den ander, maar geen van beiden lukt het, zooals de dingen nu staan, goed. Komen deze buitenlandsche copieën erbij, dan zal het gaan.

Wij verhelen ons niet, dat men dan, wat de productie betreft, nog slechts een zeer bescheiden begin gemaakt heeft. Vier films per jaar zijn een klein getal, wij wenschen meer Nederlandsche films en achten dat in de toekomst ook mogelijk. Doch om te beginnen doet zich hier al meteen de kans voor om de productiekosten met een kwart of daaromtrent te verlagen. Want wanneer men de hier opgesomde maatregelen eenmaal ging treffen, waarom dan niet meteen een prijsregeling gemaakt nopens de studiohuur? Als de vaste kosten eenmaal gedekt zijn, dan kunnen de huurprijzen voor de studio's ook aanzienlijk verlaagd worden en daar kan de productie dan weer van profiteeren.

Dit alles zou nog slechts een begin vormen, maar een werkelijk begin van een gezonde productie in een veel gezonder film- en bioscoopbedrijf. Als dat eenmaal bereikt is, dan kan men uit het verloop van zaken weer nieuwe conclusies trekken, strekkende om de productie verder op te voeren. Rest dan nog slechts de vraag: wie zal deze kwestie tot een oplossing brengen? Het zou schoon zijn, als de Ned. Bioscoop Bond het zelf kon doen. Maar als men het aan dezen bond overlaat, dan zal het nooit gebeuren, omdat de importeurs, en in het bijzonder de Amerikaansche, voor zulke plannen niet te vinden zijn en over een zeer grooten invloed in den Bond beschikken. Hier is dus een taak voor de regeering om terwille van de industriëele werkverruiming en van de cultureele belangen, die hiermede gemoeid zijn, op korten termijn die maatregelen treffen, welke door de ontwikkeling van het productiebedrijf zelf thans dringend aan de orde gesteld zijn.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Consolideering mogelijk! — Sneeuwwitje — 1000 and one — Het gaat steeds beter — Zonnelied — Luifelaars contra Lanciers — Kort relaas — In het brandpunt — Voor-de-boeg — De K.F.A. en marche — De keuring van de Katholieke Film-Centrale.

HET SPROOKJE VAN WALT DISNEY

Langen tijd heeft er een zekere geheimzinnigheid gehangen rond de eerste „hoofdfilm" van Walt Disney, den man wiens Mickey Mouse en haar trawanten wereldberoemde creaturen zijn geworden. Deze geheimzinnigheid werd veroorzaakt door het feit, dat andere landen reeds geruimen tijd geleden de film in vertooning zagen, zonder dat wij in Nederland aan de beurt mochten komen en dit was op zichzelf weer te wijten aan de groote zorgen, die de eigenaars aan hun „Sneeuwwitje" wenschten te besteden als wilden zij daarmee een goed voorbeeld geven aan de booze koningin uit het sprookje, die het lieve kind dood inplaats van schoonheid toewenschte.
Om het doeltreffender te zeggen : de heele film moest in de Nederlandsche taal worden nagesynchroniseerd en dit nam veel tijd in beslag, zooals iedere eenigszins ingewijde weten kan. Nu kan men er over twisten, of zulk een nasynchronisatie, zulk een „vertalen" van een film wel de juiste manier is om de oorspronkelijke schepping intact te houden (in het algemeen is dat zeker niet het geval), feit is intusschen, dat zulk een „vertaling" de film bevattelijker maakt voor duizenden. Overwegend, dat men bovendien met groote zorg is te werk gegaan en met ware toewijding getracht heeft het origineel ongeschonden over te brengen, moge men het resultaat toejuichen.
Zoo is dan eindelijk de groote gekleurde teekenfilm, waarvan de vertooning anderhalf uur in beslag neemt, den volke vertoond en allerlei problemen werpt de film op bij hen, die zich gaarne bezig houden met de geheimzinnige factoren, welke de film, de geluidsfilm, de kleurenfilm tot..... Film maken. Daar is b.v. al direct het verschijnsel waar te nemen, dat in „Sneeuwwitje" geen enkele filmstar te ontdekken valt, terwijl deze film boeiender is dan 95 procent van de zoogenaamde speelfilms. Welke conclusies zijn hier niet te trekken ten aanzien van de wereldbefaamde filmsterren..... die blijkbaar, als het er op aan komt, kunnen gemist worden als kiespijn ! Daar is verder het probleem van de toepassing der kleur en van het geluid, van de verhouding dezer beide elementen tot het beeld enz. enz. Maar het ligt niet in de lijn van deze bespreking zulke principieele zaken aan de orde te stellen. Zij mogen liever verwezen worden naar rubrieken, die in latere nummers van dit blad hun taak te vervullen krijgen : „Sneeuwwitje" zal nog menigmaal moeten dienen als argument in het betoog voor de gave en integrale film.....

Om dan tot Disney's werk terug te komen, hij heeft zich nogal wat dichterlijke vrijheden veroorloofd en is tamelijk ver van het oorspronkelijke sprookje der gebroeders Grimm afgeweken. Langer dan de schrijvers verwijlt hij bij détails als daar zijn de karakterteekening der zeven dwergen, hun grapjasserijen en hun variéténummers, de rol der dieren van het woud enz., waardoor de lotgevallen van Sneeuwwitje en den prins van haar hart min of meer in de verdruk-

king komen. Dit te constateeren beteekent geen verwijt aan het adres van Walt Disney, wiens film wij te beoordeelen hebben, zooals hij de film heeft gemaakt. Overigens zullen zijn vrijheden wel mede hun oorzaak hebben gevonden in de vrees, dat een zoo lange teekenfilm wel eens kon mishagen aan het publiek, dat zich gaarne vermeit in de korte teekensprookjes, maar daarom nog niet behoeft te verlangen naar een teekenfilm, die de geliefde sterrenverzameling wil vervangen. Hoe dit echter ook zij, het resultaat van Disney's werk is een verrukkelijke film geworden, die we gaarne met warmte aanbevelen en die zeker voor alle lagen van het publiek een aangename tijdpasseering zal zijn. Met bewondering ziet men de talrijke dieren op het doek leven met een verbijsterende natuurlijkheid ; prachtige caricaturen zijn de dwergen, waarvan ieder zeer nadrukkelijk zijn eigen karakter heeft gekregen ; suggestief is de werking van de angstfantasieën, die Sneeuwwitje op haar vlucht door het woud vervolgen en aangrijpend is de dood van de booze koningin, die in de gedaante van een heks door den bliksem van de rotsen wordt geslingerd, gevolgd door twee enorme gieren, die in den mist naar omlaag cirkelen. (Hier zij even gewezen op de prachtige mogelijkheden van een vrije filmfantasie). Duizend en één détails zouden te noemen zijn, die alle bewondering verdienen, hetzij als onderdeel van het geheel, hetzij als afzonderlijke episode, zonder noodzakelijke verbondenheid met de handeling. Anders gezegd : vrijwel alle détails zijn bewonderenswaardig, ook daar waar zij dramatisch gesproken overbodig of althans niet noodzakelijk moeten genoemd worden.

De minst geslaagde figuur uit de film is de jonge prins, die den indruk maakt een schutterig acteurtje te zijn. Deze held treedt echter slechts een paar maal op en kan dus weinig kwaad stichten. Maar ook Sneeuwwitje zelf, hoe beminnelijk ook, is te nauw aan de werkelijkheid gebonden om nog een sprookjesgestalte te kunnen zijn in den trant, dien de teekenfilm eischt. Temidden van de kabouters, de dieren, de boomen, is zij te weinig een droom en te zeer een reëele verschijning. Het feit, dat zij bovendien spreekt — in dit geval bij monde van een Nederlandsche actrice — draagt er toe bij haar uit de sprookjessfeer te objecti-veeren tot schade van de lieflijkheid, het sprookje eigen.

Deze aanmerkingen kunnen echter onmogelijk den algemeenen indruk van de film wegnemen. Men kijkt geboeid naar dezen prachtigen droom en verbaast zich, dat het einde van de film zoo snel en onverwacht is gekomen. Dat dit einde op zichzelf zich te snel en te beslist voltrekt, is een fout, doch het geheele verloop is zoo verrassend en charmant, dat men den indruk krijgt slechts een korten tijd te hebben gekeken naar het beminnelijke sprookje van Sneeuwwitje, de schoonste van het land, de kleine, door een booze stiefmoeder verdrukte prinses, die in het donker woud gevlucht, bevriend raakt met de dwergen, de vogels en de herten, door de koningin nochtans wordt gedood, maar door den prins tot leven gewekt om met hem lang en gelukkig te leven. Een sprookje is voor kinderen, zegt men. Het is ook voor ons en in dit geval meer voor ons dan voor de kleinen. Want de Centrale Commissie voor de filmkeuring heeft „Sneeuwwitje" niet toegelaten voor kinderen beneden de veertien. Over deze leeftijdsgrens valt overigens te twisten. Men kan zeker de keuringscommissie geen gebrek aan beleid verwijten, doch wij voor ons gelooven, dat men Disney's sprookje kan laten zien aan vele kinderen die jonger zijn dan veertien jaar en geen kwade gevolgen van dit schouwspel zullen ondergaan. Ouders weten in zulke gevallen wel, welke van hun kinderen al dan niet in aanmerking komen. Zooals de beslissing nu gevallen is, wordt aan vele kinderen de mogelijkheid ontnomen een zeer mooie film te zien. De moeilijkheid van dit probleem had de Centrale Commissie — die immers op *toelaatbaarheid* keurt, — misschien aan de ouders kunnen endosseeren.

A. VAN DOMBURG.

„1000 and one"

The blue Book of non-theatrical films, 14de editie.

Het maandblad „The educational Screen" (Chicago) zond ons toe de nieuwe lijst van films, welke het blad — thans voor den veertienden keer — heeft samengesteld voor de vele en onderscheidene kringen, welke zich in de Vereenigde Staten voor films bij onderwijs, opvoeding en jeugdontspanning interesseeren.

Het is een respectabele lijst van veel meer dan 1001 films. De indeeling is handig. De inhoud vermeldt een dertigtal hoofdgroepen, getiteld bijvoorbeeld : biografie ; geologie, physiographie en meteorologie ; enz. Elke hoofdgroep is wederom verdeeld in groepen. Deze groepen zijn doorloopend genummerd. Het zijn er liefst 147. Dat alles vergemakkelijkt het zoeken. Met duidelijke teekentjes is aangegeven of een film van normaal of smal formaat is, of zij geluidloos is dan wel van geluid voorzien. Met nummers wordt bovendien verwezen naar het verhuurkantoor, waarover in een aparte rubriek enkele bijzonderheden worden vermeld.

Den catalogus doorbladerend, merkten wij op, dat het aantal films in de groep „The Netherlands" eenigszins was uitgebreid. Wel domineeren nog de tulpen, de kaas mitsgaders de Volendammers, doch ook Amsterdam, Den Haag en de Zuiderzee zijn aan bod gekomen, al is de laatste naam van onzen atlas geschrapt.

Onze bijzondere belangstelling ging ook uit naar de hoofdgroep „History", onderverdeeld in twee groepen „History and current Events" en „Historical Fiction".

De laatste groep wordt vrij goed getypeerd, door films als „Wilhelm Tell" (met Conrad Veidt), „Last Days of Pompeii", „The Iron Duke" (met Georg Arliss).

In de eerste groep is onder „The Chronicles of America Photoplays" opgenomen „Peter Stuyvesant, old New York and the transfer of Manhattan from the Dutch to the „English". Maandelijks geeft „Educational Screen" een lijst van vele films, waarin deze kort beoordeeld worden, terwijl haar waarde voor volwassenen, grootere jeugd en kinderen bij elke film afzonderlijk wordt aangegeven. Aan deze zeer verdienstelijke maandrubriek ontleent „1000 and one" een zeventig films, welke (in Amerika) voor een familievoorstelling in aanmerking kunnen komen. Afgezien van enkele normen, die voor Amerika nu eenmaal iets anders zullen moeten en kunnen zijn dan voor ons, laat „1000 and one" ons voorbeeldig werk zien, vooral in den letterlijken zin des woords.

v. 't H.

HET GAAT STEEDS BETER

EEN NIEUWE FILM OP KOMST

Het optimisme, dat spreekt uit het hoofdartikel in dit nummer, wordt reeds direct gerechtvaardigd door de jongste gebeurtenissen in de filmproductie van ons land. Op het oogenblik, dat Vadertje Langbeen den top van het succes bereikt en sinds weken volle zalen trekt, kondigt de fiilmproductiemaatschappij Neerlandia nieuwe plannen aan, die onvoorwaardelijk wijzen op een voortgang, die tevens een vooruitgang is. Dit willen we hopen en het ziet er naar uit, dat deze hoop niet ijdel zal zijn. Midden December trekt de productieleider Rudolf Meyer met den regisseur Friedrich Zelnik wederom de studio's van Cinetone binnen om de opnamen van de nieuwste film te beginnen. Men koos ditmaal tot onderwerp den jongsten roman van de Deensche schrijfster Annemarie Selinko, getiteld „Morgen ist alles besser" en introduceert daarmede een stof, die nieuw is in onze filmerij en meer dan voorheen het geval was, een ernstiger levensaccent aanvoert, dat slechts bevruchtend op de filmevolutie kan werken. De roman van Annemarie Selinko vertelt de levensgeschiedenis van een meisje, dat werkzaam is in het radiobedrijf en na jaren van tegenslag en verdriet uitziet naar het oogenblik, waarop haar kansen zullen keeren en zij een blijdere toekomst tegemoet zal gaan. Dit oogenblik komt even onverwacht als rigoureus. Op een nacht is zij aanwezig als de omroeper onder de nieuwsberichten, die hij heeft voor te lezen, een telegram opent, waarin bericht wordt, dat de trein, waarin zijn vrouw en zijn kind reizen, verongelukt is. De man is zoo fel getroffen, dat hij zijn werk niet voort kan zetten en in elkaar zakt. Het meisje wil zijn taak overnemen en onder den indruk van het gebeurde, maar met de berusting, die zij bij haar tegenslagen heeft geleerd, spreekt zij enkele woorden, waarin haar levensmoed overheerscht en de luisteraars, die zich van niets ernstigs bewust zijn, vernemen een rustige, beminnelijke stem, die de woorden spreekt: „Morgen gaat 't beter".....

De indruk van de directie is eenigszins anders: het meisje wordt op staanden voet ontslagen. Maar van alle zijden stroomen brieven binnen met de vraag, wie in het nachtelijk uur de bemoedigende woorden heeft gesproken, die men in een tijd als deze wel gaarne hoort. Men vraagt, voortaan iederen avond voor de sluiting deze stem en deze woorden te mogen hooren. Aldus geschiedt: het meisje wordt in een aanzienlijkere positie hersteld en haar toekomst schijnt verzekerd door het toeval, waarop zij sinds jaar en dag heeft gewacht. Het toeval werkt door. Het meisje leert twee mannen kennen, een Lebemann en een eenvoudigen, eerlijken kameraad. Bij den een zal zij misschien het „groote geluk" vinden, dat vaak een bedrieglijke schijn is; bij den ander zeker het stille, kleine maar echte geluk. Niets meer aan het toeval overlatend, kiest zij het laatste.

Dit onderwerp is van heel anderen aard dan de Nederlandsche film tot nog toe heeft gekend en men moge hieruit opmaken, dat Neerlandia doelbewust streeft naar een hooger niveau, ook wat den inhoud van de films betreft. Tegelijkertijd blijft men met een menschelijk verhaal als dit gemakkelijk binnen de grenzen, waar de belangstelling van het publiek verzekerd is. Zoo bouwt men geleidelijk en voorzichtig maar met goed succes verder, een methode volgend, die een goede kans van slagen biedt. Het scenario voor de film wordt geschreven door Friedrich Zelnik, Annemarie Selinko en Wim Kan. Van de spelers is op het oogenblik, dat dit geschreven wordt, alleen Lily Bouwmeester bekend, die de hoofdrol zal waarnemen. De vraag, of hiermede niet te zeer de nadruk wordt gelegd op de eerste Nederlandsche filmster en of men niet het gevoel krijgt, dat de film meer van haar dan zij van de film afhankelijk zal zijn, kan men ontkennend beantwoorden, als men bedenkt, hoeveel mogelijkheden het scenario biedt om de lotgevallen van de heldin te doorweven met allerlei aspecten van het radiobedrijf, van de levens, de luisteraars en vele andere accenten, die een beweeglijken achtergrond voor de intrigue kunnen vormen. In ieder geval liggen in een scenario als dit vele kansen, die kunnen leiden tot een verheffing van onze filmproductie. Het publiek schijnt op dit oogenblik ten zeerste gedisponeerd om van deze nieuwe pogingen met belangstelling kennis te nemen.

In Februari a.s. als de film in première zal gaan in de theaters van het City-concern, zal men kunnen beoordeelen, in hoeverre Zelnik er in geslaagd is een zoo dankbaar onderwerp den gewenschten filmvorm te geven. Goede wenschen vergezellen hem!

A. v. D.

Sneezy

★

DE KOSTBARE VREDE

De vrede, die in September naar de staatslieden ons wilden doen gelooven zoo op het laatste nippertje gered werd, heeft de Amerikaansche filmindustrie ongeveer £ 10.000 gekost. De journaal-fabrikanten immers hadden zich bijtijds ervan verzekerd, dat zij niet door de concurrentie verslagen zouden worden door de wereld niet op tijd te kunnen verblijden met de eerste beelden van de eerste gesneuvelden. Fox-Movietone had alvast dertig handcamera's over den oceaan gestuurd, kostende £ 3000. Universal had haar cameralieden extra hoog verzekerd, de onderneming van „The March of Time" en Pathé hadden hun beste menschen al op reis gezonden om de allerbeste opnamen samen te lezen. Iedereen nam kostbare maatregelen, want de oogst zou overweldigend schoon zijn.

Toen brulde Hitler hard in München en vielen eenige staatslieden hem plotseling om den hals.

ZONNELIED

OF: HOE MEN GEEN FILM MOET MAKEN

Den naam van het jubellied, waarmede de gestigmatiseerde Sint Franciscus den Schepper van „broeder Zon" eerde, heeft men de nieuwe film van het Wit-Gele Kruis als titel meegegeven. Al heeft ze niet de verdienste der oorspronkelijkheid, als benaming eener film voor een vereeniging, welke de waarde van het zonnelicht in de gezondheidszorg stelt tegenover de verbroeide, muffe kamersfeer van de volksche verplegingspraktijken, is ze niet slecht bedacht. Het was zelfs niet onmogelijk geweest een inniger verband te leggen tusschen die film en Sint Franciscus' lofzang op de goede Godsgave van de zon, dan enkel door een gelijkheid van naam. Het was zeer goed mogelijk geweest in zuiver filmische taal te zeggen hoe, evenals de ziel openbloeit in het „geweldig zonnelicht" van God's genade, het lichaam kracht en heeling, gezondheid en schoonheid ontleent aan het zonnelicht. En in zooveel andere motieven had men het licht kunnen voorstellen als de waardige begeleidster van den mensch, die immers de drager is van het licht der rede, gids, óók op het gebied der gezondheidszorg.

De heer drs. Willem Vorscher is bij het maken van zijn film andere wegen gegaan, hetgeen zijn goed recht is. In een dezen zomer belegde persconferentie werd medegedeeld, dat een speelfilm grooter aantrekkelijkheid voor het groote publiek zou hebben dan een z.g. documentaire, maar de noodzakelijkheid om in deze propagandafilm iets te laten zien van het veelzijdige werk der vereeniging deed zoeken naar een oplossing in de richting eener speelfilm, welke gelegenheid zou geven voor documentaire uitweidingen. In zijn algemeenheid was de geopperde stelling zeker onjuist. Op het oogenblik is men op tournée met de propaganda-film van den Ned. R.K. Bond voor Groote Gezinnen, een zuiver documentair filmwerk van W. Cox Jr. en deze film blijkt in de practijk wel zoo algemeen bevattelijk en boeiend te zijn, dat ze een volledig succes is voor den bond. We kennen heel wat speelfilms, welke over de slaperige hoofden van een gemelijk publiek voortsukkelen naar een roemloos einde en zelfs is het denkbaar dat een film met speel- en documentaire elementen samenkoekt tot een onverteerbare brij, waaruit men met moeite den draad van het verhaal tusschen de documentaire brokken terugvindt.

Het gaat er ten slotte maar om een duidelijke, klare, liefst voorname, liefst geestige filmtaal te spreken: daarmede is ook op de eerste plaats de doelmatigheid eener propagandafilm gediend. Ook een zeer eenvoudig publiek, dat aan de film als expressiemiddel niet gewend is, blijkt ontvankelijk voor een film, welke van verhaalsdraden gespeend is; ze begrijpt ze en laat er zich door ontroeren. De heer Vorscher behoefde dus slechts duidelijk te zijn om de allervoornaamste voorwaarde te vervullen.

We zouden onmiddellijk kunnen overgaan tot een bespreking van de film, wanneer slechts de verhouding bestond van den heer Vorscher tot zijn filmproduct en zijn opdrachtgever. Zóó eenvoudig was het hier niet en het is om meer dan een reden van belang uiteen te zetten op welke ongewone wijze de film „Zonnelied" is tot stand gekomen om dan tegelijkertijd met een beoordeeling van de film te kunnen waarnemen of deze afwijkende gedragslijn boven andere de voorkeur verdient.

Volgens den geijkten gang van zaken stelt een opdrachtgever zich in verbinding met een cineast, wiens vroeger werk voldoenden waarborg geeft, dat hem de opdracht veilig is toevertrouwd. Men komt tot een bepaalde overeenkomst en kan op grond daarvan den cineast aansprakelijk stellen, wanneer hij zijn taak niet naar behooren vervult. Als particulier heeft men natuurlijk de vrijheid zijn geld te besteden zooals men wil en kan men de camera desnoods aan een mandril ter bediening geven. Wanneer men anderman's geld, bijv. vereenigingsgeld te besteden heeft is men evenwel terdege verplicht alle zekerheid te nemen, dat de volle baat ervoor terugkomt.

Het Wit-Gele Kruis heeft de film „Zonnelied" in „eigen beheer" gemaakt. Ze stelde den heer Vorscher, die het scenario en draaiboek had geschreven, als regisseur aan, schiep een productieleider en zette een paar vaklui aan de camera. Ze nam dus zelf het artistieke en financieele risico en had slechts zekerheid van welslagen in de keuze van haar medewerkers. De heer Vorscher maakte indertijd een padvindersfilm, waarmede hij bewees in onverzoenlijke vijandschap te leven met de cameratechniek; voorts was er een amateurproductieleider, een omvangrijke staf van goedwillende, toegewijde, tot alles bereid zijnde amateurs en twee heusche cameramenschen. De omstandigheden waren dus zorgwekkend, maar niet zoodanig, dat op voorhand aan succes behoefde te worden gewanhoopt. Met zeer veel geduld, met opoffering van zeer veel tijd en sterk rekening houdende met de uit de omstandigheden voortvloeiende beperkingen zou een bekwaam filmer een dragelijk resultaat hebben bereikt.

Men besloot eerst tot een regelrecht échec toen men, — omdat de heer Vorscher niet langer vacantie had —, zich in het doldriftige avontuur stak deze film, met een projectie-

Bashful

Sneeuwwitje's booze droom

duur van anderhalf uur, in drie weken te willen maken. Vanaf dat moment kon de camera slechts klakkeloos opnemen, wat de amateur-spelers op het eerste gezicht van hun rol maakten, was geen tijd voor de allernoodzakelijkste repetitie, moest men de belichting maar nemen, zooals ze uitviel, was er geen gelegenheid voor het overmaken van minder geslaagde opnamen. Men zag af van de eerste voorwaarden voor een goede film, van alle omzichtigheid, overleg, zelfkritiek en bezinning, waarmede een gewetensvol filmer zich wapent.

In deze omstandigheden was het een duidelijke dwaasheid zich aan de eigen productie van een film te wagen. Men moet zich dan ook wel sterk verbazen, dat het bestuur eener vereeniging, welke in naam van het gezonde verstand te velde trekt tegen domheid en ondeskundigheid op het gebied der gezondheidszorg, het nuchtere, gezonde oordeel achterwege liet, toen ze over deze aangelegenheid te beslissen had. Daarbij kan het niet eens als excuus aanvoeren, dat zij moest oordeelen over iets, waartoe haar de bevoegdheid ontbrak. Er bestaat een Katholieke Film Actie en deze bezit in een technisch adviescollege een lichaam, dat in dergelijke zaken deskundige voorlichting geeft. Had het niet volkomen in de lijn van de vereeniging gelegen hier in toepassing te brengen wat zij elders propageert?

Op de première te Utrecht, waarbij men blijkbaar de officieele filmkritiek uit den weg wilde gaan, heeft men het resultaat ingeleid als het werk van geestdriftige amateurs. Wilde men slechts een film zonder pretenties in welk opzicht dan ook? De wijze waarop de film indertijd bij de pers werd geïntroduceerd doet anders vermoeden en de verwarde filmtheorieën van den heer Vorscher laten in elk geval geen twijfel aan diens artistieke aspiraties. Indien men tot een film besloten is en daarvoor duizenden guldens vereenigingsgeld reserveert, mag men het gerust zijn plicht achten ook de jonge katholieke filmactie een kans te geven, voor wie een opdracht een zeldzame en onontbeerlijke gelegenheid is jonge talenten op te kweeken en beteekenende kunstenaars hun roeping te doen volgen. Men kan het geval slechts verklaren in de veronderstelling, dat het Wit-Gele Kruis-bestuur een onbeperkt vertrouwen heeft gehad in de verzekeringen van den heer Vorscher en deze als betrouwbaar filmdeskundige heeft aangezien. Als deskundige had deze dadelijk de onmogelijkheid moeten inzien in de gegeven omstandigheden een behoorlijke film tot stand te brengen en toonde hij een ongehoord gemis aan verantwoordelijkheidsgevoel t.o.v. de tijd, de energie en het geld van wie zich aan hem toevertrouwden.

Was hij onbevoegd, dan was hij toch wel een bijzonder brutaaltje door het misverstand niet terstond op te helderen en moet hij zich schamen de opgejaagde krachtsinspanning van een groot aantal argelooze medewerkers te hebben geëischt voor een resultaat, dat bij het falen van zijn kundigheid, in de gort moest gaan.

Wat was hij nu eigenlijk?

Zijn film „Zonnelied" laat daarover geen onzekerheid. Anderhalf uur zijn ruimschoots voldoende om iemand zoo uit het veld te slaan, dat hij zelfs niet meer lachen kan over zooveel regiefouten, een zoo machteloos spel, zulk een morsigen opbouw en zooveel met mannenmoed begonnen en deerlijk in elkaar gezakte nevenmotieven. De film wil een beeld geven van den strijd, welke het Wit-Gele Kruis tegen onkunde en dom conservatisme vooral in het verleden moest voeren. Dit conservatisme wordt verpersoonlijkt door een molenaar, die zijn vrouw aan de tering heeft verloren en zijn eenige dochter aan de gevreesde volksziekte ziet wegkwijnen en een baker, welke haar bemoeienissen volgens de oude methoden uitoefent. Een jonge dokter, bijgestaan door zijn vrouw en gesteund door de voortvarende elementen in het gemeentebestuur weet tenslotte tegenwerking, onverschilligheid en vooroordeel opzij te zetten en het dorp te winnen voor een betere gezondheidszorg. Dat gaat niet zonder krasse conflicten, waarbij de meeningen en karakters scherp tegenover elkaar staan. Een goede kans voor een spannende speelfilm, maar waarvan practisch weinig of niets terecht komt. Op de eerste plaats omdat de spelers voor het meerendeel volslagen onmachtig waren ook maar de meest voor de hand liggende en natuurlijkste menschelijke reactie aanvaardbaar voor te stellen. En vervolgens omdat de gang van het verhaal telkens doorbroken wordt, krampachtig door documentaire „Einlagen".

Dat achtenswaardige lieden hier door hun lusteloos geschutter in een rol, welke hun soms niet eens ligt, aan de spotlust worden prijsgegeven, komt op rekening van Drs. Willem Vorscher, die uit tijdgebrek als regisseur van alle kieskeurigheid afzag. Op rekening van zijn haastige, slordige „regie" komen de vele fouten, die den regisseur zelf, het idee deden opperen een prijsvraag uit te schrijven wie de meeste zou ontdekken. De opnamen zijn allerminst tot een vloeiend, organisch geheel verwerkt, zoodat men daardoor al moeite heeft het verhaal te volgen. Zijn montage heeft uit dit alles een stotterend geval gemaakt, waarnaar men evenzoo ge-

Doc

geneerd kijkt als naar den beklagenswaardigen hakkelaar die niet uit zijn woorden kan komen en den draad onder zijn stamelingen is kwijtgeraakt. Hoe domme-jongensachtig die „montage" is gebeurd moge uit een enkel voorbeeld blijken:

In de film zou worden opgenomen een scene, waarbij een kermisklant een balk op zijn hoofd krijgt. Het is geen gebruik daartoe een acteur op te offeren en het ongeluk zou ook hier door middel van de montage worden gesuggereerd. Men filmde dus hoe een balk neerstort in de richting van een menschenhoofd, en veronderstelde, dat de cutter het beeld zou snijden op het moment dat de balk het hoofd schijnt te raken, maar in werkelijkheid achter het slachtoffer neervalt. Niet zoo echter de heer Vorscher in wiens film men de balk keurig langs het hoofd ziet neervallen !

Aan beeldrhythme, zuiver filmische overgangen en dergelijke essentieele factoren voor een werkelijke film is geen merkbare aandacht besteed en zelfs in fototechnisch opzicht heeft men, — hoewel de twee eenige bevoegde krachten stonden aan de camera, — het klaar gespeeld een erbarmelijk resultaat te bereiken, door de controle op het copieeren zorgvuldig uit deskundige handen te houden. Door een handige geluidstoepassing zou het doenlijk zijn geweest de verwarde massa een zekere mate van begrijpelijkheid toe te stoppen. Die kans heeft de cineast zich laten ontsnappen. Hij heeft het gezocht in een min of meer realistische toepassing en daarmede de risico's geloopen eener al te haastige nasynchronisatie. Het maakt een erbarmelijk effect de kaakspieren in volle werking te zien, terwijl toch maar af en toe een woord over de lippen grauwt.

Laten we nu maar in 's hemelsnaam zwijgen over den „humor" en de „psychologie", welke de psycholoog drs. Willem Vorscher ten beste geeft. Op een enkel momentje na: de aanvangsbeelden, enkele close up's in de raadszaal en eenige kermisopnamen kan de film geen kritiek verdragen. De eenige goede kwaliteit, welke zelfs de heer Vorschers aan zijn product had kunnen geven : de kortheid, heeft hij ons niet gegund. En dat moet dan „Zonnelied" heeten !

Een bespreking van deze film had gemakkelijk in enkele woorden kunnen worden samengevat. Het leek ons evenwel niet onnoodig er iets meer over mee te deelen. Men gaat steeds meer inzien, dat de 16 m.m. smalfilm voor de Katholieke filmactie van wezenlijke beteekenis kan worden. De omstandigheid dat smalfilm ook voor amateurs bereikbaar is, doet het gevaar ontstaan, dat men zich met amateurswerk gaat tevreden stellen. Door de smalfilm zijn verscheidene frissche filmtalenten ontdekt en men kan zich voorstellen, dat een instelling of vereeniging er belangrijke uitgaven voor over heeft zulke talenten een kans te geven. Het kan bovendien voor zulk een vereeniging aantrekkelijk zijn zelf de productie van een film ter handen te nemen in welk geval zij verzekerd kan zijn van de medewerking en sympathie, welke die organisatie ook in z'n normale werksfeer ontmoet.

Maar wanneer andermans gelden beschikbaar worden gesteld voor propagandadoeleinden behoort men alle garantie te nemen, dat het geld goed besteed wordt, zelfs wanneer die propaganda in filmvorm wordt gegoten. Een mislukking op dit gebied beteekent niet enkel schade voor den opdrachtgever maar ook voor de actie voor de goede film, welke enkel gediend is met films, die niet „smal" zijn. Op het gebied der filmproductie kunnen wij enkel iets bereiken door films, welke in technisch opzicht gelijkwaardig zijn met de normaalfilm en door hun gezonde opvattingen, fijnheid en geestigheid zich als katholieke geestesuiting kenmerken.

BERTELS.

LUIFELAARS CONTRA LANCIERS

NUTTELOOS VERSCHOTEN KRUIT

Onder een luifel is het gewoonlijk niet volop licht en het uitzicht vooral naar boven beperkt. Vandaar dat het ons niet al te zeer heeft verwonderd, dat in de rubriek „Van onder de Luifel" in het Nationale Dagblad van 21 October j.l. een filmcriticus aan het woord is gelaten, die in bekrompenheid en kortzichtigheid niet voor den eersten den besten (of slechtsten) Sovjet-propagandist onderdoet. De filmcriticus heeft de Russische film „Trinadtsat" van I. Proet en M. Romm, die onder den titel „Dertien Lanciers" hier te lande draait en in een vorig nummer terecht als een zuiver filmkunstwerk werd geprezen, gezien. Hij was niet zoo kortzichtig, dat hij niet zag, dat het hier een der zuiverste kunstproducten van de Russische filmindustrie gold, maar zijn nationaal-socialistische orthodoxie kon het niet verkroppen, dat deze prachtfilm in Sovjet-Rusland speelt en werd gemaakt en dat het Sovjet-Russen zijn, die er een moedige soldatenrol in spelen. Alvorens wij den film-Mussert, zij het ook met eenige commentaren aan het woord laten, stellen wij voorop vast, dat de Russische film „Dertien Lanciers" geen zweem van Sovjet-propaganda vertoont. Zij schildert in een traag, maar daardoor juist

op den duur zoo beklemmend wordend tempo het lotgeval van een handjevol Sovjet-soldaten, die een bron in de woestijn tegen een overmacht van vijanden tot aan den laatsten man verdedigen. Alleen hij, die meent te moeten suggereeren, dat heel het Sovjet-leger tot aan den laatsten man uit louter lafbekken en schuwe hazewinden bestaat, kan in deze film een zekere Sovjet-propaganda zien, want met deze suggestie en ook alleen met deze suggestie is deze anecdotische film doorloopend in strijd. Wie dus ervan overtuigd is, dat in het millioenenleger der Sovjet-Unie geen dertien dappere menschen te vinden zouden zijn, zal den luifeltoerist kunnen bijvallen, maar wij behooren niet tot deze fantasten.

De filmcriticus van Mussert's dagblad schrijft dan o.m. het volgende :

„Deze rolprent „Trinadtsat" is de moeite waard, want het publiek kan nu eens zien, hoe de Sovjets vechten in Aziatisch Rusland, tegen de „roovers", dat zijn, zonder onderscheid, alle tegenstanders. Waartoe zou men zich ook veel bekommeren om schakeeringen, niet waar ? Tegenstander is tegenstander en behoort uit den weg geruimd". De film laat echter niet zien, hoe de Sovjets vechten in Aziatisch Rusland, maar hoe dertien individueele Sovjet-staatsburgers in Aziatisch Rusland in 1926 volgens de mare zouden hebben gevochten, maar om zulke schakeeringen behoeft de N.S.B.-er zich niet te bekommeren, want evenals voor den bolsjewiek is voor den nationaal-socialist een tegenstander een tegenstander, subsidiair een „roover", dat hebben de Nazi's in Duitschland en Oostenrijk, waar zij katholieken, geloovige protestanten, joden, communisten, marxisten en zelfs een bisschop en een kardinaal over één en denzelfden nationaal-socialistischen kam scheren maar al te onwederlegbaar bewezen.

De woestijn in deze film heeft op den recensent van het Nationale Dagblad, die zich als een expert woestijnvader voordoet, een geweldigen indruk gemaakt. Luistert maar : „Sovjetsoldaten zitten in de woestijn, een pracht van een woestijn, de mooiste woestijn, die wij ooit zagen, veel mooier dan welke Afrikaansche woestijn ook. (Voor vriend Benito Mussolini, die een collectie woestijnen heeft om van te watertanden, indien die woestijn niet zoo ellendig droog was. H.v.M.) En opnamen van zand, geweldig, niet zoo maar een beetje, en filmisch, meesterlijk. De mannen I. Proet en M. Romm, zij hebben er kijk op gehad. Zeker, zij hadden mogelijkheden. Dit laatste is voor een kunstenaar oneindig veel. Een kunstenaar zonder mogelijkheden wordt gereduceerd tot één-derde van zichzelf en een met mogelijkheden, schiet zoo over zijn eigen helft heen ! Dat weet men in Moskou en men weet het in Hollywood". In Duitschland weet men dat echter niet, want daar zijn de kunstenaars alle niet-nationaal-socialistische mogelijkheden rigoureus ontnomen, zoodat hun alleen nog maar een vrij onmogelijke, van innerlijke bezieling gespeende, officiëele kunst overblijft. De stand van de schilderen de filmkunst, van de litteratuur en het tooneel in het politiek en rassistisch gestofzuigde Derde Rijk levert daarvan het bewijs.

De film „Dertien Lanciers" werd te Amsterdam in de Cinema Royal van de kapitalistische Metro-Goldwyn vertoond en daarom wordt het door den volijverigen bioscoop-N.S.B.-er voor deze gelegenheid uitgemaakt voor een „bolsjewistisch theater, waar men kan leeren hoe men verschillende stammen, nomaden en zit-zitters, beschaaft. Middels het geweer en de knetterende mitrailleuse". Dus niet met de eigenlijke methode van concentratiekamp en broodroof als elders. Ook heeft het blijkbaar diepen indruk op den Mussertiaan gemaakt, dat de mannen in deze film zoo schoon weten te sterven, want hij schrijft : „Ook dat verstaan de Russen prima, niet alleen in de film. Men sterft er, ja, zoo onverwachts, zoo zonder drukte. Men sterft er, gemakshalve, met een eenvoudige blauwe boon". Wij kunnen deze waardeering voor het schoone sterven der lanciers begrijpen, want de wijze, waarop de soldaten in deze film sterven is nòg eleganter dan van burgers, wier in bezorgdheid verkeerende familie per post de asch van haar dierbaren onverwacht thuis gestuurd krijgt.

Over het zand in deze film komt de luifelaar van het Nationale Dagblad maar moeilijk uitgepraat. Hij verklaart : „Wij hebben altijd van zand gehouden, maar wij houden er nu nog veel meer van. En dit is heelemaal niet ironisch. Wij hebben letterlijk niets tegen dat zand. Het stuift zooals zand, naar onzen smaak, (welke dus niet zoo heel ver afwijkt van dien der bolsjewistische filmmakers H. v. M.) stuiven moet". Dat de N.S.B.-ers gek zijn op zand, weten wij, sinds Mussert met zijn zweepje een pleizierreisje maakte naar het Blauwe Zand in Amsterdam. Zand is een van hun meest geliefde propagandamiddelen, dat zij gebruiken om het kwistig in zooveel mogelijk oogen te strooien. En ook dit is heelemaal niet ironisch bedoeld.

Tot slot willen wij nog even citeeren, wat deze deskundige schrijft over de onderhandelingen, die in deze film tusschen den afgezant van de lanciers en dien van de roovers worden gevoerd. „Prachtig", aldus schrijft hij, „is ook de vijandigheid in de menschen daar, wanneer ze „onderhandelen" zullen. Men heeft het gevoel, dat de mannen op elkaar toeloopen en op de punt elkaar eraf zullen slingeren, omdat er op „de wereld" daar toch maar plaats is voor één". Is deze zeer zuivere typeering niet prachtig van toepassing op zekere „onderhandelingen" te Berchtesgaden, Godesberg en München ?

De luifelaar van het Nationale Dagblad had beter gedaan zijn politieke kruit niet te verschieten op deze „Dertien Lanciers". Zijn schoten treffen geen doel en de kruitdamp slaat hem zelf zwart terug in het gezicht.

HERLUF VAN MERLET.

Crumpy

ST. JOSEPH GESTICHT

HEEL (L.)

R. K. Inrichting voor zwakzinnigen en ouden van dagen

1e, 2e en 3e KLASSE PRIJZEN

GENEESHEER **Dr. VERSTAELEN**

AANBEVOLEN DOOR H.H. DOCTOREN

MEISJESPENSIONAAT

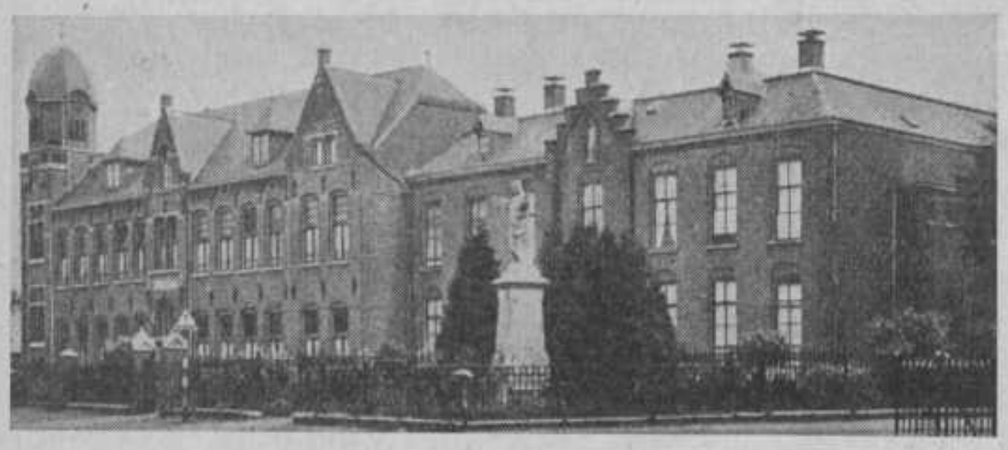
OUDEWATER

L.O. en MULO

ZUSTERS FRANCISCANESSEN

BILLIJKE CONDITIES – VRAAGT PROSPECTUS

Reductie voor Kinderen uit Groote Gezinnen

PENSIONAAT „NAZARETH"

BEST BIJ EINDHOVEN

U. L. O., Handelsvakken, Naai- en knipcursussen

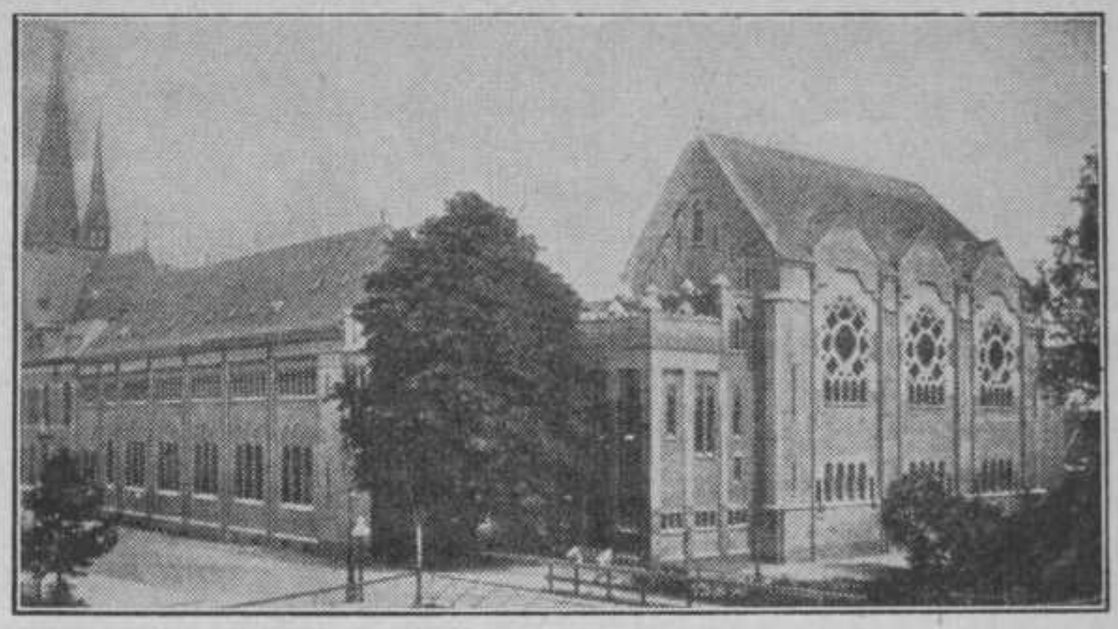
PENSIONAAT „ST. MARIE"

„ST. GERTRUDIS LYCEUM"

ROOSENDAAL (N.B.) - MOLENSTRAAT 17

Gymnasium, 6-jarige H.B.S. en Middelbare Meisjesschool. Voorbereidende klas. Ook Mulo.

Bij de regeling van kost- en leergeld wordt rekening gehouden met groote gezinnen.

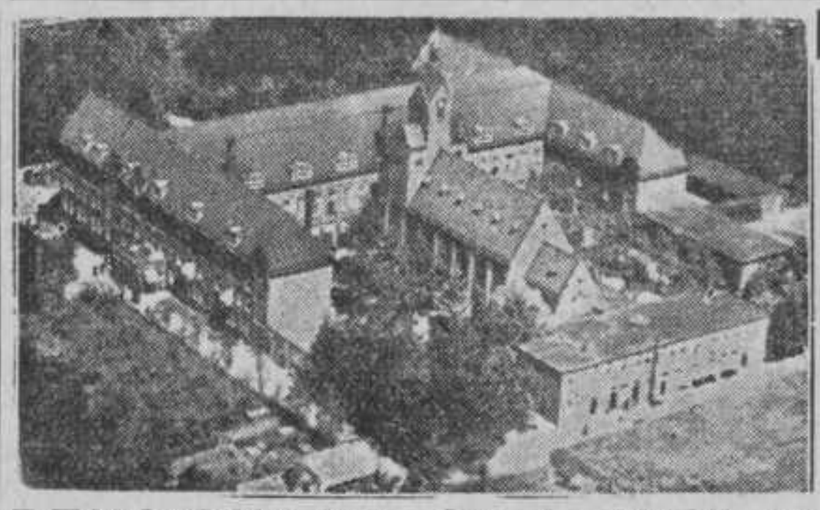
Gymnasium Augustinianum te Eindhoven

ONDER LEIDING DER PATERS AUGUSTIJNEN

GYMNASIUM MET DOOR DE STAAT ERKEND EINDDIPLOMA

INTERNAAT VOOR 100 LEERLINGEN

◎ ◎ ◎ ◎ ◎ PROSPECTUS OP AANVRAGE ◎ ◎ ◎ ◎ ◎

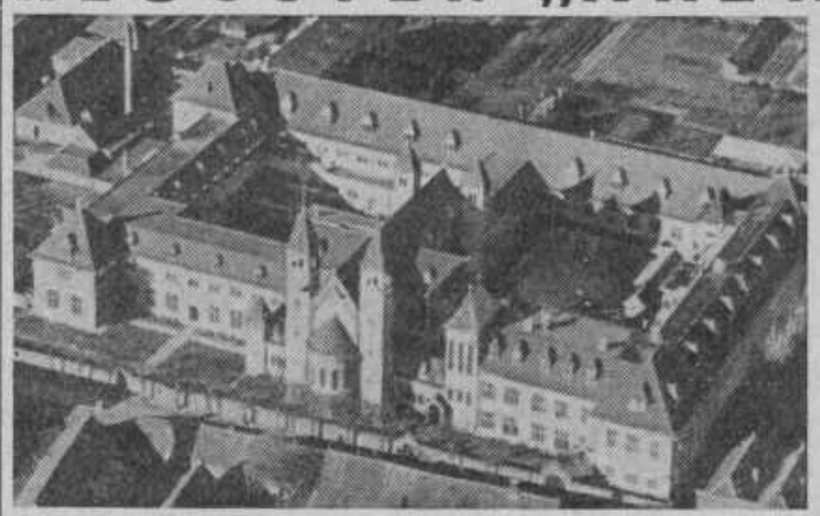

Voorbereiding
H. B. S. en
GYMNASIUM
Handelsmulo
met moderne talen

PENSIONAAT „ST. LOUIS" AMERSFOORT

KLOOSTER „NAZARETH"

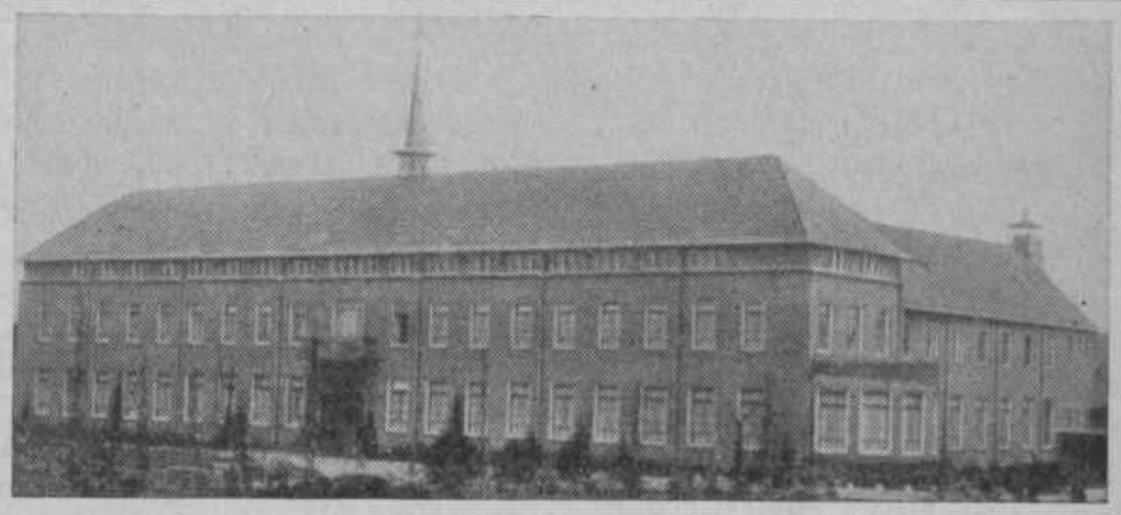
OIRSCHOT

Congregatie der Zusters Franciscanessen (Penitenten Recollectinen)

Moederhuis met Noviciaat,
R. K. Kweekschool en U. L. O. School

MISSIE IN BRAZILIË

Pensionaat „Jonkerbosch" te Nijmegen

voor jongens vanaf 7 jaar die het gewone onderwijs niet kunnen volgen. Bestuurd door de Broeders van Liefde.
Prospectus gratis op aanvrage

KORT RELAAS

Drie Kameraden.

Van den roman Drie Kameraden van Erich Maria Remarque heeft Frank Borzage een film gemaakt, die niet zonder succes gebleven is. We herinneren aan Borzage het liefst als den maker van No greater Glory, die ver boven zijn andere films, ook zijn jongste uitsteekt. Hierin heeft hij weliswaar verschillende sobere en aangrijpende tafereelen gemaakt en met name heeft hij partij getrokken van een uiterst dankbaar type als Margereth Sullavan, een voortreffelijke speelster van de rol van het teringachtige meisje, maar de film als geheel is toch slechts een liefdesgeschiedenis, die haar attractie ontleent aan den weemoed, waarin de handeling is gedrenkt. De intrigue wijkt sterk af van het oorspronkelijke boek, dat o.i. veel minder gaaf is van makelij, doch enkele fragmenten bevat, die zoo filmisch van aard zijn, dat men ze met verbazing in de film mist. Borzage's film is het verhaal geworden van een tragische liefde, die in de persoon van Pat — het zieke meisje — reeds van meet af aan tot mislukken is gedoemd. Het is echter meer de keuze van de actrice, die deze fataliteit oproept dan wel die ondefinieerbare adem, die den toeschouwer uit de beelden tegemoet komt. Alles bij elkaar prefereeren we echter de film boven het boek, waarin de schildering van het na-oorlogsche Berlijn met de lotgevallen van de drie kameraden niet tot een geheel is samengevloeid. De opzet van de film is blijkbaar geweest tegen een vagen achtergrond van een onrustige stad de levens van de drie jongens en het meisje te vertellen, het accent leggend op de zieke en haar verloofde, later haar man. Het slot van de film, waar na den dood van een der kameraden en van de jonge vrouw, de twee overlevenden van het kerkhof naar de stad terugkeeren in gezelschap van de schimmen der gestorvenen, is een tikje kitschig. Volwassenen kunnen deze film zien.

v. D.

Les Disparus de St. Agil.

De film speelt op een kostschool, maar het is dezen keer geen meisjeskostschool, er is ook heelemaal geen strenge tucht en het is zelfs geen ernstige film. Dit zijn kwaliteiten, zij het negatieve, welke men toch niet mag onderschatten, omdat zij beteekenen, dat deze film tenminste een uitzondering maakt op het onverwoestbare soort van kostschoolfilms met meisjes.

In deze film komen niets dan mannen en jongens voor en het blijkt al spoedig, dat het een geheimzinnige verdwijningsgeschiedenis wordt. Op de kostschool hebben n.l. drie jongens een geheim genootschap gesloten, dat 's nachts in een duister klaslokaal vergadert. Een van deze jongens beweert daar een man te zien, die uit den muur te voorschijn kwam en door den muur ook weer verdween. Den volgenden dag verdwijnt de jongen bijna voor onze oogen spoorloos. En weer een paar dagen later verdwijnt nog een lid van het geheime genootschap. Op het einde van de film krijgen we de oplossing. Er is in deze school een valsche munterscentrale gevestigd, waarvan een drankzuchtige leeraar meer weet, benevens de directeur van de kostschool, die zelfs het hoofd van de bende is.

Het is een nogal verward en traag verteld verhaal, dat nog een soort tendenz schijnt te hebben aangaande de tegenstelling, die er tusschen Franschen en Duitschers bestaat, maar die schromelijk overdreven wordt. De verdachte en gevreesde leeraar, die een Duitscher is, blijkt de ware vriend van de jongens te zijn en de Fransche leeraren zijn ofwel schurken ofwel imbecielen. Maar de film is zoo onduidelijk en zoo onhandig in elkaar gezet, dat de „strekking" ook niet den minsten indruk kan maken. Overigens is het een onschuldige film. Of men haar aan zijn kinderen zal laten zien, kan ieder voor zich reeds opmaken uit den hier in het kort weergegeven inhoud.

L. H.

La Symphonie des Brigands

(The Robbersymphony).

Eenige jaren geleden heeft Friedrich Féher deze film die in een Engelsche en een Fransche versie is uitgekomen, in Engeland gemaakt. Het schijnt alsof hij en zijn medewerkers — Féher's vrouw en zijn zoon spelen in de Engelsche versie de hoofdrollen, Eugen Schufftan een der beste cameralieden in de internationale filmwereld stond aan de camera — deze film voor hun genoegen gemaakt hebben. Misschien is de Russische film „Les joyeux Garçons" van Alexandrow er niet geheel vreemd aan geweest. Ook van „The Robbersymphony" is het onderwerp zooals de naam reeds aangeeft, een vagebondengeschiedenis, die zich afspeelt tegen het fond van een amusant muziekje met grappige melodietjes, die door de heele film heen de rol van komische leidmotieven vervullen. Ook in „Les joyeux Garçons" speelt de muziek een voorname rol bij de uitbundige dwaasheden, welke in die film begaan worden. De vergelijking ligt dus voor de hand. „The Robbersymphony" begint met een vrij lange muzikale inleiding, gespeeld door een groot orkest van vagebonden, en dan gaan de beelden allengs over naar het idyllische bergdorpje, waar een groot deel van de geschiedenis zich afspeelt. Het gaat daarbij om een oude kous vol goudstukken, toebehoorende aan de waarzegster van het dorp, welke oude kous wordt gestolen door een lid van een rooversbende, die verblijf houdt in een enorm vat, dat op een kar staat, waarmee zij de wereld doorrolt. Deze kous wordt in der haast in een piano-orgeltje gestopt, dat toebehoort aan een moeder, met haar zoon en een ouden grootvader. Tijdens de rest van de film loert iedereen op het piano-orgeltje, de boeven, de waarzegster en de politie, alleen de eigenaars van het instrument vermoeden niets van den schat, welke in het tingelende binnenste van het orgel verborgen is.

De film put haar bekoring dus voor een goed deel uit het oude, beproefde effect van de achtervolging, en daarbij krijgt men een reeks aardige vondsten te genieten, zooals de scène, waarin er een half dozijn van dergelijke orgeltjes over het doek rijdt tot zij in diepe bergen sneeuw verzinken, maar onverdroten hetzelfde vroolijke wijsje spelen.

Het is een luchtig en kluchtig geval, opgewekt en zonnig, vrij van industriëele cliché's. Men kan er een vroolijken avond mee passeeren, doch om enkele details is het gewenscht, dat slechts personen boven achttien jaar dit doen.

L. H.

IN HET BRANDPUNT

Hoe Frankrijk werkt.

John Loder, een Engelsche filmacteur, die den laatsten tijd veel in Fransche films is opgetreden, heeft een boekje opengedaan over de manier, waarop men in de Fransche filmindustrie werkt. Om te beginnen, zoo verklaarde hij, is de financiering van Fransche films chaotisch. Een producer leest een gegeven en vraagt er optie op. Hij gaat ermee naar een regisseur en neemt een optie op diens diensten. Opties krijgt hij ook op een paar spelers van naam. Dan gaat hij met niets dan opties om aan te bieden op zoek naar dekking. De dekking wordt hem gegeven gedeeltelijk in contanten, gedeeltelijk in wissels op de verschillende distributie-ressorts. Op die manier worden de acteurs betaald. Dat is nog niet het einde. Films raken altijd „en panne", zooals de Fransche vakterm luidt. Daaruit is een speciaal beroep ontstaan, het beroep van „dépanneurs", menschen, die erop uit zijn zulke vastgeloopen producties op te koopen en ze goedkoop af te maken. Een acteur krijgt in Frankrijk slechts de helft van wat hij in Engeland krijgt. De grootste sterren, zooals Danielle Darrieux, krijgen 500.000 francs, hetgeen overeenkomt met £ 4000 per film. Ons lijkt het nog altijd ruim voldoende, maar naar den maatstaf der geldende tarieven is het inderdaad niet veel.

Na zooveel leelijke dingen verteld te hebben, komt Loder evenwel tot de clou van zijn verhaal: Zelfs in dezen chaos worden er goede films gemaakt, en zoo gemaakt, dat het een genoegen is om er aan mee te werken, omdat er zoo'n tintelende sfeer van enthousiasme heerscht. Men werkt er evenwel precies achtenveertig uur per week, n.l. van twaalf tot acht en nooit op Zaterdag. Er is geen kwestie van langer blijven om „dit nog even af te maken". Alle lichten gaan eenvoudig uit. Het is natuurlijk een zegen voor de spelers, die er frisch bij blijven. Maar het beteekent ook, dat het werk zooveel sneller gedaan wordt. In de Fransche studio's bestaan dan ook niet zulke instellingen als „standsin", — dames en heeren, die de plaats van de sterren innemen, tijdens de repetities met licht en camera, welke aan de definitieve opnamen vooraf gaan. Maar dat beteekent geen extra inspanning voor de spelers, want alles wordt er zooveel vlugger gedaan dan elders.

Loder beschouwt het ook als een groot voordeel, dat er geen spelers zijn, die onder vast contract staan bij een maatschappij. Er worden ook geen sterren gemaakt door de reclame. Een Fransche filmspeler verwerft zijn populariteit door zuivere verdienste. De schrijvers worden geëerbiedigd. De auteurs van een boek, dat verfilmd wordt, zal men altijd raadplegen. Hij heeft veto-clausules in zijn contract. Met zijn wenschen wordt rekening gehouden.

Uit deze uiteenzettingen blijkt wel duidelijk, dat het geenszins volmaakt is in Frankrijk, maar dat het er wezenlijk beter is, dan in de andere filmindustrieën, waar men meestal niets anders dan filmproductie aan den loopenden band kent. De Fransche filmproductie is menschelijker en artistieker. Zij zal waarschijnlijk wel nooit de domineerende positie van Hollywood in de wereld veroveren. Daarvoor zijn de Franschen te goed. Maar de Fransche filmproductie zal zich, zooals zij reeds in het verleden deed, altijd handhaven tegenover Amerika, dat slechts de producten van een domme organisatie kan toonen waar de Franschen met helder verstand en menschelijk begrip werken.

Sleepy

Clair is openhartig.

René Clair is sedert hij naar Engeland verhuisde, weinig gelukkig geweest. In Frankrijk liep hij vast, in Engeland raakte hij onder het juk van de industrie, al onderscheidde hij zich nog wel gunstig van minder begaafde broeders in de kunst. Een geluk is, dat hij zelf den toestand nog goed inziet, zooals bleek uit een openhartige verklaring, die hij deed aan een medewerker van „Film Weekly". Hij noemde de enorme kostbaarheid van filmproductie in de groote commerciëele industrie een ernstig nadeel. In Frankrijk, waar heel wat goedkooper geproduceerd wordt, heeft men gelegenheid om een nieuw idee uit te werken en het als het niet goed is weer te schrappen. In Engeland en in Amerika vliegen duizenden ponden weg elk oogenblik dat men in de studio werkt. Sterren, groote camera-batterijen, verkwistende decors verslinden onophoudelijk duizenden. Men kan het zich eenvoudig niet permitteeren den heelen dag te besteden aan een kostbare scène, die er misschien weer uitgehaald moet worden. Men moet er zeker van zijn, dat alles wat door de camera wordt opgenomen ook gebruikt kan worden. Dat is geestdoodend, want men heeft alleen eens kans op vooruitgang, als men nieuwe dingen probeert.

Niettemin wil Clair niet voor goed naar Frankrijk terugkeeren. Daarmee zou hij zich gewonnen geven en de groote commerciëele industrie kan men nu eenmaal niet negeeren. Met andere woorden gezegd, heeft Clair dus de ambitie om in de commerciëele industrie van Engeland en Amerika een belangrijk man te worden. Het is niet erg, want hij toont daarmee zijn strijdbaarheid. Natuurlijk zal men moeten afwachten, wat hij ervan terecht brengt.

Maar vooreerst wil hij nu één film in Parijs gaan maken. Het zal hem goed doen eens een tijdje aan de lucht van luxe treinen en Ritz-Hotels te ontkomen. Als hij echter terug is in Londen, heeft hij de eerzucht op de kleur aan te vallen. In Engeland heeft men alle vertrouwen, dat Clair nog eens met een kleurenfilm voor den dag zal komen, die evenveel inzicht verspreiden zal in het gebruik van de kleur, als zijn eerste geluidsfilm „Sous les toits de Paris" dat deed nopens het gebruik van het geluid. Men wacht die kleurenfilm alweer met spanning af. Clair heeft het zon-

der twijfel in de vingers. Maar zal hij ook den moed in het hart hebben? Luxe-treinen en Ritz-hotels zijn zeer schadelijk voor de artistieke gezondheid, al is het een fabeltje, dat een kunstenaar pas dan goed werkt, als hij op een dakkamertje in de kou zit

Het recht op moederschap.

In het gezegende Hollywood is het zelden of nooit een filmactrice gelukt ster te worden, indien van haar bekend was, dat zij gehuwd was en kinderen bezat. Nu komt het heel weinig voor, dat filmsterren kinderen bezitten. Op zijn hoogst hebben zij één kind, maar dit ééne kind moest zorgvuldig verdonkeremaand worden, omdat de publiciteitslieden ontdekt hadden, dat het publiek onmogelijk kon houden van een vrouw met een kind. Oude vrouwen mochten desnoods wel kinderen hebben op een leeftijd, waarop zij al kleinkinderen moesten bezitten, jonge actrices daarentegen moesten vrije maagden blijven, althans moederlooze en ongehuwde wezens. Desnoods waren ze acceptabel als eigenaressen van kwalijke reputaties. Als moeders waren ze onmogelijk.
Zoo zijn de wetten in dat centrum van cultuur, dat Hollywood heet. Maar in den laatsten tijd zijn een paar jonge actrices op de origineele gedachte gekomen het publiek en den publiciteits domooren te laten merken, dat zij moeder zouden zijn, als zij het oirbaar achtten. Zoo gebeurde het dan, dat Ellen Drew, een voor het sterdom voorbestemde jongedame een receptie ging houden om de pers te ontmoeten en deze niet bepaald illustere beoefenaren van het stiel der dagbladschrijverij zoodanig met haar charme, haar thee en sterke dranken te imponeeren, dat zij Ellen Drew zouden ontdekken als een groote kunstenares. Op het laatste oogenblik lekte er iets uit van een stoutmoedig voornemen, dat Ellen Drew koesterde. Met een hart, dat dreigde stil te staan van schrik stortte een publiciteits-agent zich in een taxi om Ellen Drew nog bijtijds den mond te snoeren. Buiten adem kwam hij op de ontvangst binnen vallen..... net te laat. Ellen Drew had zoojuist aan de persmenschen verteld, dat zij heel gelukkig getrouwd was en een zoon van drie- en-een half jaar bezat.
Dit fortuintje overkwam Paramount. Iets dergelijks is Warners aangedaan door Gale Page, die ondanks de waarschuwingen van de publiciteitsafdeeling, van haar vrienden en van haar manager haar zoon van vier meenam naar de studio juist op een dag, dat daar groot bezoek was van de American Legion. Misschien zal het nu een mode worden onder filmsterren om met kinderen te pronken, eenige kinderen dan wel te verstaan.

Anne Marie Selinko en Friedrich Zelnik

Garbo en de kappers.

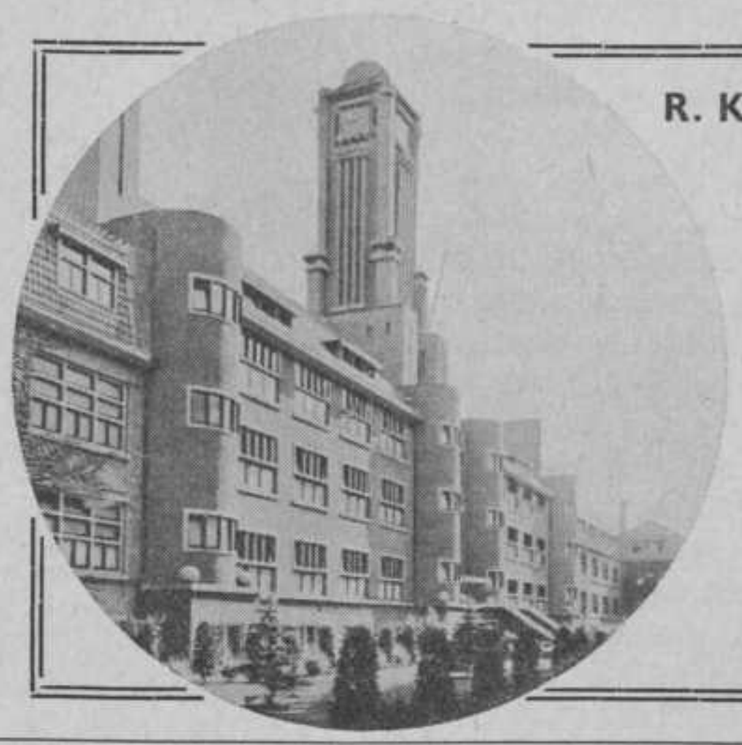
Een filmster van de reputatie van Greta Garbo draagt zwaardere verantwoordelijkheden dan een koning. Niet alleen, dat de lieden, die haar laten optreden in films, zonder ook maar de flauwste notie te hebben van film, haar alle verantwoordelijkheid te dragen geven voor de kapitalen, welke in die films geïnvesteerd zijn, haar verantwoordelijkheid strekt zich ook uit tot heele andere groepen wereldburgers. Daar is bijvoorbeeld het kapsel, dat zij wil dragen. Men zou meenen, dat de groote Greta Garbo, daarin toch vrij gelaten kon worden. Men heeft het mis. Want de haartooi, die Greta Garbo draagt, willen honderdduizenden dames ook dragen, en de schapen hebben reden het hoofd aldus op te sieren, aangezien het zeker niet haar hersens kunnen zijn, die haar verschijning met de symptomen van geest en intelligentie kunnen verfraaien. Zoo hadden nu de kappers juist vastgesteld, dat de dames voorloopig het haar in krullen boven op het hoofd zullen schikken. Daar komt Greta Garbo uit Zweden in New-York aan met haren, die haar recht van het hoofd hangen, zonder eenige frisuur tot in den nek. Groot protest onder nijvere kappers, die vreezen, dat een uiterst lucratieve mode hun zal ontgaan door Greta's haardracht. In een protest resolutie heeft de Internationale Bond van Kapperspatroons, die in New-York vergaderde, te kennen geven, dat deze haardracht Greta's schoonheidstype niet past. (Het treurige is, dat Greta heelemaal niet schoon is). En als Greta nu de kappers uitnoodigt om op het papier, waarop de resolutie geschreven is, hun gloeiende krultangen te probeeren? Dan zullen de kappers de dames in de heele wereld opzetten de films, waarin Greta optreedt, te boycotten. Zoo vrij is de benijdenswaardige stervelinge, die wegens gebrek aan persoonlijkheid in handen is gevallen van Hollywoodsche fabrikanten van reclame-humbug.

Verdubbel Uw energie . . . . door Tonicum Noury! Ondervind de krachtig versterkende werking op Uw geheele lichaam, den weldadig kalmeerenden invloed op Uw zenuwen. Na eenige weken Tonicum Noury gebruikt te hebben, zult U zich als herboren gevoelen, krachtig, opgewekt, vol levenslust! Tonicum Noury! Eén theelepeltje vóór den maaltijd.

kalmer en sterker . . . door

TONICUM NOURY

GERESERVEERD

R. K. INTERNAAT

voor Buitengewoon Lager Onderwijs voor Meisjes en voorbereidend Onderwijs voor jongens - 7 jaar

Psychiater
Dr. C. T. Kortenhorst

Medisch-Geneesheer
J. Lobach

HUIZE
St. Vincentius
UDENHOUT

Huize «BOLDERSHOF» — Druten

Internaat voor achterlijke en zwakzinnige meisjes. Met open paviljoen «Celestine» en erkende school voor B. L. O. Opname vanaf 2 jaar.

Pensionaat van het H. Hart
te MILLINGEN bij NIJMEGEN

Gemoderniseerd en aangepast aan tijdsomstandigheden, geeft degelijke en niet dure opleiding voor L.O. en M.U.L.O.

HANDELS DIPLOMA GENESIUS, PIANO, ZANG, TWEEJARIGE HUISHOUDCURSUS — APART GEBOUW

R. K. KWEEKSCHOOL VOOR MEISJES
«MARIA REGINA»
onder leiding der Zusters van de Goddelijke Voorzienigheid
te BLERICK bij Venlo

Opleiding voor onderwijzeres L. O. en voor Hoofdacte

Aan de Kweekschool is een U.L.O.-school verbonden. Afd. A en B

STEUNT DE KATHOLIEKE FILMACTIE

WAAR
VIND IK EEN GEZELLIG THUIS?
IN HET NAAR ALLE EISEN DES TIJDS INGERICHTE PENSION

MARIAHOF
TE OVERHOVEN-SITTARD

VRAAGT PROSPECTUS BIJ DE OVERSTE DER DOCHTERS VAN HET KOSTBAAR BLOED, ALDAAR.

VOOR-DE-BOEG

Dus toch geen Metro-bioscoop?

Zal de Metro-Goldwyn aan het Eerste Weteringplantsoen te Amsterdam een bioscoop bouwen, of zal de Ned. Bioscoop Bond, die het niet wil hebben, zijn zin krijgen? De partijen hebben anderhalf jaar geleden erg dapper tegenover elkander gestaan. De Bond, althans zijn directeur, liet weten, dat bij het eerste begin van uitvoering, dat men aan de plannen zou geven, de Metro geboycot zou worden. De directeur van de Metro lachte, dat de rechter in een kort geding wel raad zou weten met dergelijke banbliksems. De partijen stonden, zooals men ziet, bijzonder dapper tegenover elkaar, de Metro kocht op de plaats, waar zij voornemens was te gaan bouwen een groot blok huizen, liet het op staanden voet ontruimen, liet plannen ontwerpen, knoopte onderhandelingen met de gemeente Amsterdam aan, kortom men begon al bijna een openingsdatum in te schrijven, maar men vergat het weer. Waarschijnlijk omdat men eensklaps niets meer hoorde. Dat heeft een langen tijd geduurd tot er geruchten op gingen duiken, dat de Metro van den heelen bioscoop heeft afgezien. Dat heeft de Metro instantelijk tegen gesproken, maar zij heeft feitelijk niet meer laten weten, dan dat er tusschen het ontwerpen van de bouwplannen en het huidige tijdstip anderhalf jaar verloopen zijn, genoeg om de toestanden in het bioscoopbedrijf zoo radicaal te wijzigen, dat de Metro zich nu nog wel eens zal bedenken voor zij begint. Daar komt de verklaring van de Metro op neer, en eigenlijk begrijpt niemand goed, wat dan toch die radicale wijzigingen in het bioscoopbedrijf moeten zijn, welke de Metro doen besluiten, dat een theater, hetwelk zij eerst wel lucratief achtte, thans een schadepost zou opleveren. Zoo immers zal men toch deze verklaring moeten verstaan. Zij wil natuurlijk niet te kennen geven, dat de verhoudingen in den Bioscoopbond zich zoo gewijzigd hebben, dat deze het pleit gewonnen heeft. Dat kan niet, als men de voor een lid van den Bioscoopbond uitermate zelfverzekerde en stoutmoedige houding, welke de Metro anderhalf jaar geleden aannam, nog eens indachtig is. Maar intusschen schijnt het groote geding om vrijheid en macht toch wel erg tam te zullen afloopen. Menige Amsterdamsche bioscoopdirecteur zal echter verademen. De situatie in het bioscoopbedrijf is nu, evenmin als zij het anderhalf jaar geleden was, ook weer niet zoo schitterend, dat er nog een groote concurrent bij zou kunnen.

Dopey

Nieuwe film van Ruttmann.

Walter Ruttmann heeft in opdracht van de Ufa wederom een documentaire propaganda-film gemaakt over de haven van Hamburg. De film heeft tot titel gekregen „Weltstrasse See — Welthafen Hamburg." De film is niet meer dan vier honderd meter lang, maar „Filmkurier," een blad, dat Ruttmann wel eens kunstenmakerij verweten heeft, getuigt er nu toch van, dat zij ondanks haar kortheid een zeker overzicht geeft over de grootte en de veelzijdige bestemming der Hamburger havenwerken. In welken toon Ruttmann de film gemaakt heeft, kan men wel opmaken uit de volgende beschrijving van den inhoud: „Men woont den stapelloop van een schip bij en ziet stemmingsbeelden uit de haven met haar barkassen, veerbooten en ladende kranen en volgt een uitvarend schip tot Blankenese." De film is in verhalenden vorm gemaakt, waarin ook eenig cijfermateriaal is verwerkt. De fotografie is van Hans Bastaniers, de muziek van Walter Winnig. De film heeft het predicaat gekregen „Künstlerisch wertvoll, volksbildend, Lehrfilm, jugendfrei, für alle Feiertage zugelassen." Wanneer zal de Ufa haar naar ons land brengen?

Walt Disney, de maker van Sneeuwwitje

Papini is bang voor de H. Catharina.

Giovanni Papini is voornemens geweest het draaiboek te schrijven voor een groote film over het leven van de H. Catharina van Siëna. Maar hij is bang geworden, zooals het Katholieke blad „Rivista del Cinematografico" bericht:

„Een groote film over Catharina van Siëna werd aangekondigd, auteur Papini; maar de heilige, die Pausen deed beven, heeft ook onzen Papini bang gemaakt, zoodat de acteurs, die zichzelf reeds in de prachtige rol van de H. Catharina zagen, zich nog wel eens op een oor kunnen leggen. Wij betreuren het niet. Of kunt u zich Isa Miranda in het gewaad van de sterke vrouw van Siëna voorstellen?"

Weer een Vlaamsche film.

Onverdroten gaat Jan Vanderheyde voort Vlaanderen films te schenken. Ditmaal zal de film heeten „Een engel van een man," een hoogst attractieve titel. Felix Timmermans

schrijft zelf het scenario. Voor de rolbezetting zal men nieuwe krachten zoeken. Nieuwe krachten voor de vervaardiging van films schijnen echter in Vlaanderen niet op te staan.

Het einde van de Biennale?

Wij hebben kort geleden reeds het een en ander meegedeeld over het zonderlinge instituut, dat de „Biennale" van Venetië heet en waar in een eerlijken prijskamp films van alle landen der wereld tegen elkaar worden uitgebracht om vervolgens bekroond te worden naar den maatstaf van het laatste politieke verdrag, dat Italië met een ander land gesloten heeft. Ditmaal kreeg Duitschland alle eer op de portie na, die Italië zichzelf gunde. Andere landen, die wanneer zij politieke vriendjes waren met Italië de profijten natuurlijk zonder blikken of blozen opgestreken zouden hebben, heeft dit nu ten zeerste verdroten, zoodat de Engelsche en de Amerikaansche delegaties reeds vertrokken voor de Biennale was afgeloopen. Men is ten diepste verontwaardigd over de onderscheiding van de Olympiade-film met de Coppa Mussolini, terwijl men beweert dat deze Coppa alleen aan een speelfilm behoort gegeven te worden.
Nu zijn Amerika, Engeland en Frankrijk ernstig aan het overwegen nooit meer aan een Biennale mee te doen, met dien verstande, dat zij ijlings een nieuwe willen stichten in Parijs of in Cannes, maar dan een Biennale, waarover zij zelf iets te zeggen krijgen. Voor de Fransche film zou een Fransche Biennale een prachtige reclame zijn. In de eerste plaats de Biennale zelf al, maar vervolgens in niet mindere mate alle coupes, die Frankrijk nu ten deel zouden vallen. Gaat het plan door, dan kan de Venetiaansche Biennale wel sluiten, want het zal ietwat gênant worden, wanneer alleen Duitschland en Italië nog aan het Lido verschijnen om den voorraad coupes onder elkander te verdeelen.

Gratis filmavonden van de K.F.A.

Het Centraal Bureau van de Katholieke Film Actie te 's-Bosch verzoekt ons belanghebbenden mee te deelen, dat de gratis filmavonden, welke door de K.F.A. gegeven worden, slechts toegankelijk zijn voor ingeschreven leden van de K.F.A. die in het bezit zijn van een speciale uitnoodiging. Aan de cassa van de zalen, waar gratis voorstellingen gegeven worden, zijn geen loten of entréebiljetten verkrijgbaar.

★

Wijziging van telefoonnummer.

In verband met de automatiseering van het bedrijf is het telefoonnummer van het Centraal Bureau der K.F.A. gewijzigd en is thans **5 5 3 1**.

Sneeuwwitje

DE K.F.A. EN MARCHE!

Eindhoven en Boxtel: twee stevige bolwerken.

Machtige spandoeken van niet minder dan zeven meter breedte hebben enkele weken lang Eindhoven's straatbeeld beheerscht. „Iedereen wordt lid van de Katholieke Film-Actie", stond er op te lezen in forsche letters, geteekend op een fond van frissche kleuren. Dat waren de suggestieve uiterlijke kenteekenen van de campagne voor „Het Werk voor de Goede Film", die binnen de grenzen van Brabant's lichtstad op groote schaal gevoerd werd.
„Iedereen wordt lid van de K.F.A.": reeds hadden de Katholieken van Eindhoven die woorden tot zich hooren spreken op Zondag 9 October, toen in alle kerken van de stad over K.F.A. gepreekt werd. Een machtig uitroepteeken had deze woorden van negentien predikanten bezegeld; een machtig uitroepteeken zette nòg meer kracht bij aan de kapitale letters op de spandoeken ; een machtig uitroepteeken sloot het betoog af van 250 propagandisten, die onder centrale leiding van 't Leeken-Apostolaat Eindhoven voor de K.F.A. gingen veroveren. Buitengewoon succesvol is deze groot opgezette en intensief gevoerde campagne verloopen !; niet minder dan 5000 nieuwe leden werden in 3 weken dank zij voorbeeldig werk van alle propagandisten en van vele anderen, die op verschillende wijzen de propaganda steunden, ingeschreven. Zoo werd Eindhoven in ongekend korten tijd wat ledental betreft de sterkste K.F.A.-afdeeling van ons land. Een resultaat, dat wel bijzonder verheugend is !
Boxtel wilde niet onder doen voor haar groote zuster en verraste met een ledenaanwinst, die zeker zoo bevredigend is als die van Eindhoven; 1000 leden werden hier geboekt, in welk aantal de dorpen Esch en Liempde goed vertegenwoordigd zijn. Ook hier: een periode van groote activiteit aan alle fronten; bijeenkomsten van propagandisten, predikaties in de kerken, intensief huisbezoek, enz. En vóór alles: geestdriftige arbeid van de propagandisten.

De propaganda bracht nog heel wat meer tot stand, waarop we wegens plaatsgebrek niet dieper kunnen ingaan. Filmzondagen werden o.m. gehouden te Oisterwijk, Oudenbosch, Sittard, Kerkrade, Spekholzerheide, Terwinselen, in het Gooi, de omgeving van Leiden, Utrecht en Den Haag, enz. En naast deze Filmzondagen: propaganda-vergaderingen in vele plaatsen van het land, waar het woord gevoerd werd door Pater van Schalen en ondergeteekende. Op stapel staan: nieuwe Filmzondagen, nieuwe bijeenkomsten en vergaderingen, en niet te vergeten: vele propaganda-filmvoorstellingen. Wellicht komen wij in het volgend nummer van K.F. uitvoeriger op een en ander terug. Voor heden zij volstaan met tenslotte nog te constateeren, dat deze tijd er een is van hoogspanning voor de propaganda, van inspanning voor velen, van groot succes voor de K.F.A. De K.F.A. groeit. Goed nieuws van alle fronten ! H. TH. STAM.

De keuring van de Katholieke Film-Centrale.

Beteekenis der classificatie :
A-films : toelaatbaar voor alle leeftijden.
B-films : toelaatbaar voor personen boven veertien jaar.
C-films : toelaatbaar voor personen boven achttien jaar.
De C-films zijn door de Katholieke keuring weer in drie groepen verdeeld:
C-I : toelaatbaar voor achttienjarigen en ouderen.
C-II : films met neutrale, onschadelijke strekking, waarvoor, ter wille van een enkele gedurfde scène, eenig voorbehoud geboden is.
C-III : films met neutrale, onschadelijke strekking, met meerdere gedurfde scènes, waarvoor meer voorbehoud geboden is (meer levenservaring verondersteld wordt)

Lijst van door de Katholieke Filmcentrale TOELAATBAAR verklaarde films : (C-films).

UIT HET DAGBOEK VAN EEN VROUWENARTS. **C III**
6 Act. 1480 M. Monopole Film.

MODERNE MEISJES. **C I**
10 Act. 2691 M. Ufa.

WAPENZUSTERS **C I**
11 Act. 2955 M. Actueel Film.

VLIEGENDE DUIVELS (DE) **C I**
7 Act. 1729 M. N.V. Odeon.

SPOORWEGPIRATEN. **C I**
4 Act. 2262 M. Melior.

DOODLOOPENDE STRAAT. **C I**
10 act. 2534 M. L. C. Barnstijn.

ZIJN LAATSTE VLUCHT. **C III**
11 act. 2400 M. Nederland.

DRIE OP HET LIEFDESPAD. **C II**
8 act. 2071 M. Fox.

VROUWENGEVANGENISSEN. **C II**
10 act. 2764 M. Muntfilm.

ALTIJD DIE VROUW..... **C I**
8 act. 2214 M. L. C. Barnstijn.

Lijst van door de Katholieke filmcentrale gekeurde A- en B-films.
(De uitslag der Rijkskeuring staat tusschen haakjes).

ALS DE MAAN SCHIJNT IN KENTUCKY. 9 Act. 1932 M. Fox.
(Alle leeft.) *Toelaatbaar boven 18 jaar.*

BRANDWEERMAN. (FIRE BRIGADE)
1 Act. 215 M. L. Barnstijn.
Toelaatbaar. (Alle Leeftijden).

COMBOIJ IN BROOKLIJN. (WELKOM VREEMDELING). 8 act. 2145 M.
Warner Bros. *Toelaatbaar boven 18 jaar.*

MODERNE VEEDIEVEN. Odeon.
(Alle leeft.) *Toelaatbaar boven 18 jaar.*

STRIJD OM HET WATER. 4 act. 1809 M.
Odeon. *Toelaatbaar.* (Alle leeftijden).

LETTERS OF INTRODUCTION. (ZWIJGENDE LIPPEN). Universal.
(Alle leeft.) *Toelaatbaar boven 18 jaar.*

DRIE MUSKETIERS (DE). 11 Act. 2701 M. Barnstijn. *Toelaatbaar.* (Alle Leeftijden).

SCHIP DER VERVLOEKING. (HET) (KIDNAPPED). 10 act. 2487 M. Fox.
(14 jaar) *Toelaatbaar boven 18 jaar.*

HEDENDAAGSCH RUSLAND (HET)
8 act. 2208 M. Cin. Volksunivers.
(Alle leeft.) *Toelaatbaar voor volwassenen.*

WEDSTRIJD DER CAMERA-SPEURDERS (DE). (CANDID KIEKWEDSTRIJD (DE). 2 act. 570 M. Warner Bros. (Alle leeft.) *Toelaatbaar bov. 18 jaar.*

AVONTUREN VAN ROBIN HOOD.
11 act. 2808 M. Warner Bros.
(14 jaar) *Toelaatbaar boven 18 jaar.*

DUIVELSWATER. 6 act. 1577 M.
Paramount.
(14 jaar) *Toelaatbaar boven 18 jaar.*

PORKEY OP DE HAZENJACHT. 1 act. 205 M. Fox. (Alle leeftijden). *Toelaatbaar.*

WERELD AAN HET WERK (DE).
1 act. 205 M. Warner Bros. (Alle leeftijden). *Toelaatbaar.*

REIS DOOR RUSLAND (EEN). 6 act. 1732 M. Cin. Volksunivers.
(Alle leeft.) *Toelaatbaar voor volwassenen.*

OP SKI'S. 1 act. 274 M. Warner Bros.
(Alle leeftijden). *Toelaatbaar.*

ELLIS ISLAND. 8 act. 2113 M. Fox.
(14 jaar) *Toelaatbaar voor volwassenen.*

BLIKSEMFLITS. 4 act. 1944 M. Odeon.
(14 jaar) *Toelaatbaar boven 18 jaar.*

INTELLIGENTIE DER DIEREN. 8.
1 acter. 900 M. Pelster. (Alle leeftijden).
Toelaatbaar.

NIHIL OBSTAT P. LUCKER, pr. a. h. d. Buscoduci, die 14 Nov. 1938

Keramisch atelier „ASTRA" te Maastricht.

Het is verwonderlijk dat bij de leuze „koopt Nederlandsch fabricaat" één artikel zoozeer vergeten wordt. Niet zoozeer fabricaat als wel resultaat van handarbeid en artistieken geest, en daarom niet alleen economisch maar ook cultureel vereischte is het, dat dit product, met name het kunstaardewerk, uit ons eigen land betrokken wordt.

Waar dit echter tot nu toe in ons land, en zeker wat betreft plastiek, niet of bijna niet vervaardigd werd, was de kunsthandel op gebied van religieus zoowel als profaan sieraardewerk, genoodzaakt vrijwel alles uit het buitenland te betrekken. Hierin is nu verandering gekomen door de oprichting van het keramisch atelier „ASTRA" te Maastricht, Gubbelstraat 20—24.

Dat juist in Maastricht dit atelier opgericht werd is niet te verwonderen. *Als* het moest ontstaan, dan te Maastricht. Maastricht met zijn goeden naam op keramisch gebied, waar echter het massaproduct hoogtij viert en daarnaast een artistieke traditie die steeds meer volgelingen trekt. Hoe zullen deze, en vooral de jongeren onder hen emplooi vinden ? Op de groote fabrieken is voor hen niet veel te doen. Eén artist kan meer ontwerpen dan een heele fabriek uitvoert. Het „ASTRA" atelier geeft hiervoor een oplossing.

De eenzijdigheid van de keramische productie te Maastricht wordt aangevuld door het handwerk dat hier voortgebracht wordt en juist doordat alles handwerk

is, biedt zich hier een ruime werkgelegenheid, vooral voor jonge artisten. En het reeds genoemde feit dat de kunsthandel tot nu toe gedwongen was vrijwel alles op dit gebied uit het buitenland te betrekken biedt wel voldoenden waarborg voor afname, wat betreft de kleinkunst.

Op deze manier kan het product door opvoering van de productie nooit verstarren. Het blijft handwerk en de opvoering geschiedt niet per man maar door uitbreiding van het aantal artisten zoodat er steeds meer variatie in de voortbrengselen komt. Wat nu reeds tot uiting komt in de verscheidenheid van artikelen, noemen we slechts : beeldjes, dierfiguren, crucifixen, tegels, vazen, schalen, kandelaars, alles in diverse uitvoeringen, zal bij uitbreiding verrijkt worden door verscheidenheid van geest.

Doch het blijft niet bij deze kleinkunst. Ook de architect vindt hier velerlei van zijn gading : gevelsteenen, brievenbussen en voor de kerken : beelden, wijwatervaten, kruiswegstaties in verschillende technieken bijv. relief of tegelvorm.

Ook kan men hier bij jubilea of eenig ander heugelijk feit een herdenkingstegel bestellen of een geschilderd bord of tegeltableau. Wat op keramisch gebied met de hand vervaardigd kan worden, vindt men hier in ruime keuze.
Ontwerp en uitvoering van de meest verschillende opdrachten kunnen met vertrouwen aan de werkkrachten van het atelier, dat onder leiding staat van den Heer Joh. Lint, terzijde gestaan door Mejuffrouw Heine, overgelaten worden, doch ook voor andere kunstenaars bestaat gelegenheid hun opdrachten op keramisch gebied hier te komen uitvoeren, die daarbij dan vakkundig terzijde gestaan worden, waarvan o.a. reeds Henri Schoonbrood en Ed. Wessling gebruik gemaakt hebben.

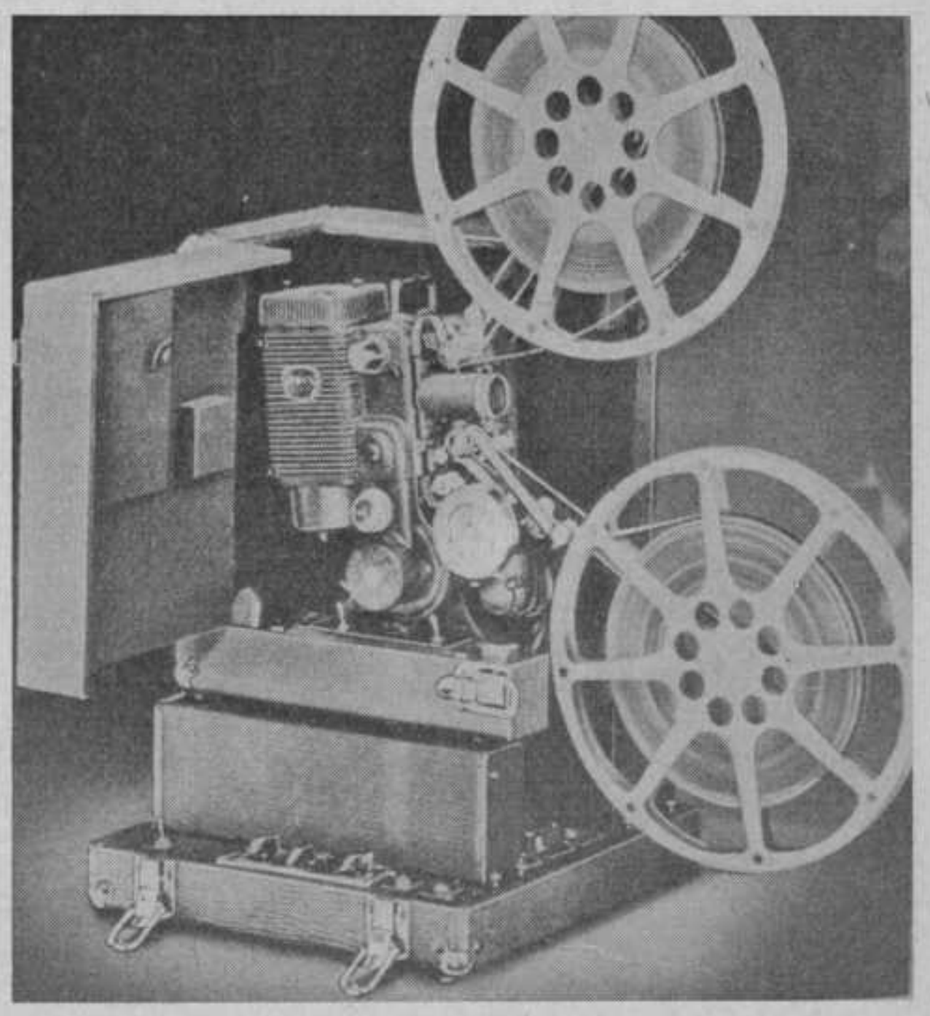
Nog slechts enkele maanden is deze jonge onderneming in werking. De mogelijkheden, hierboven geopperd, zijn nog bij lange niet tot volle ontplooiing gekomen. Maar het begin is gemaakt. Laten wij hopen, dat het uit zal groeien tot een centrum, waar allen die zich interesseeren voor de keramische kunst elkaar zullen ontmoeten, zij die voortbrengen en zij die persoonlijke belangstelling koesteren ofwel het werk door hun bemiddeling onder het publiek willen brengen en dat zoodoende de cultureele zoowel als economische belangen van ons volk gediend mogen worden.

16-mm. DUFILCO-AMPRO-SOUND

DE BESTE PROJECTOR VOOR GELUIDS- EN STOMME FILM

Ongekend rustig staand beeld, volkomen flikkervrij, ondanks de zèèr groote lichtsterkte. Standaard-projectielamp 750Watt. Beelden tot 5 meter breedte.

De films blijven door het precisie-3-grijper-systeem onbeschadigd, óók als 2 opèènvolgende perforatie-gaatjes defect zouden zijn.
Hieronder volgt een afbeelding van het nieuwe **gesloten** grootste model Ampro:

De versterker is wonderbaarlijk van kwaliteit: het beste wat ooit gepresteerd is op smalfilmgebied ! Het spreken is helder en duidelijk, de muziek open en klaar met een prachtige weergave van de bassen. De versterker kan tevens gebruikt worden voor weergave van gramofoonmuziek of met microfoon, desgewenscht alle geluiden tegelijk (film, microfoon en gramofoon) of elke gewenschte combinatie, b.v. Hollandsche vertaling door de microfoon van een Engelsche text of dialoog ; gramofoonmuziek bij een stomme film, waardoorheen uitleg per microfoon van de beelden op het doek, enz.

Deze superieure uitvoering kost compleet met alle toebehooren, uitgerust voor wisselstroom van 220, 125 of 110 volt **f 1375.—.**

De kleinere uitvoering zonder kast en iets minder uitgebreiden versterker, doch nog geschikt voor zalen tot 1000 zitplaatsen kost **f 1250.—.**

Wij hebben nog 2 vóórjarige modellen met het grootste type projector, doch versterker voor zalen tot 700 menschen, welke wij kunnen afstaan voor **f 950.—.**

Voor serieuse gegadigden zullen wij gaarne ter plaatse komen demonstreeren. Wij kunnen **goede** gebruikte filmtoestellen inruilen.

N.V. Handelmaatschappij „Dufilco"
Waterstraat 3 DOETINCHEM Telefoon 815

PROJECTIESCHERMEN
WIT
ZILVER
GLASPAREL
N.V. HEINEKEN
AMSTERDAM - Tel. 21134 - 22041 - 22082

ALLES WAT U VOOR UW FILM NOODIG HEBT
WORDT DOOR ONS GELEVERD ▪ VRAAGT VRIJBLIJVEND INLICHTINGEN
FOTO-KINOHANDEL
JAN v. d. HEUVEL
Kolperstr. 21 - Tel. 2315
DEN BOSCH

FILMVERHUUR
16 mm. en 35 mm.
GROOTE KEUZE
BILLIJKE TARIEVEN
SMITS' Filmdistributie
Cath. van Clevelaan 34
AMSTERDAM - ZUID
Telefoon: Amstelveen 2723

DERVAL
16 m.m. OMKEER FILM
DERVAL PANCHRO
PRACHTIGE GRADATIE, VOLMAAKT ANTI HALO PRIJS F 10.50 30 M.
DERVAL ORTHO
SPECIAAL VOOR GRIJS WEER, KRACHTIGE GRADATIE, 50% SNELLER PRIJS F 9.50 30 M.
DERVAL SÜPER
DE FILM VOOR KUNSTLICHT! HYPER GEVOELIG PRIJS F 11.50 30 M.
STORT OP GIRO 50601 en U krijgt de film franco toegezonden
DERVAL
FRED. HENDRIKLAAN 196
DEN HAAG
Bestel hem per post!
Gelieve te zenden: Prospectus DERVAL FILM Prospectus CAMERA'S
Naam .....
Adres .....

Instrumentenfabriek „JACO WORKS"
H. J. Cornelisse - A'dam (C)
Telefoon 32712 — Elandsgracht 105
▪
Fabriek en Reparatie-inrichting Foto-toestellen-Bioscopen opname-apparaten
PRÉCISION ARBEID

FOTO- EN KINOHANDEL
JOHS VAN RIJN & ZN
Raadhuisstraat 51
Tel. 46851 — A'DAM
ALLES VOOR SMALFILM

N.V. GOFILEX STEENSCHUUR 17
LEIDEN - TEL. 1310
HET adres voor het geven van filmvertooningen met stille en sprekende films door geheel Nederland
KEUZE UIT 80 SMALFILM-PROGRAMMA'S
UITERST CONCURREERENDE PRIJZEN

FOTO EN KINOHANDEL „SUCCES"
(J. M. SWEERMAN)
Stadionweg 251, A'dam (Z)
Tel. 90731. Voor smalfilmapparaten **HET** ADRES.
Verhuur van Projectie-apparaten

FA GEBR. ZAALBERG
J. v. Galenstraat 181
Oude Leliestraat 13
AMSTERDAM
REPARATIES
aan Kinotoestellen, Geluidsversterkers, Radio apparaten enz. worden prima en billijk door ons verricht.

C. V. „Astra"
Ateliers voor Kunst- en Bouwkeramieken, Religieuse e.a. naar Uw of ons ontwerp. Speciaal adres voor de Beeldende kunstenaars om hun opdrachten zelf uit te voeren.
MAASTRICHT
GUBBELSTRAAT 20-24
Tel. 3500 (5200 of 4012)

BOEKHANDEL G. C. RICHELLE
De **ZONNEWIJZER ALMANAK 1939** mag in geen enkel Katholiek gezin ontbreken
416 bladz., 225 ill., prijs slechts **95** cent
K. HEZELSTR. 5 - TEL. 26471 - NIJMEGEN

N. RIJKEN
MUZIEKLEERARES
LID K.N.T.V.
ZWOLSCHESTR. 17
DEVENTER - TEL. 4630
OOK VOOR KOORZANG IS DIT UW ADRES!

KUNSTHANDEL
BOEKBINDERIJ — ENCADREUR
J. DOES, HILVERSUM — Havenstraat 48
TELEFOON 5528 GIRO 150619

„NOORD-BRABAND" 1843
LEVENSVERZEKERING
1843 WAALWIJK

N.V. JACOBINE-HOLLANDIA
V.H. MERKX EN BOERBOOM
CENTRALE VERWARMING
NIJMEGEN TELEFOON 22197
TILBURG TELEFOON 2579
ZWOLLE TELEFOON 4369

A. VAN LEEUWEN
HANDEL IN MELK, BOTER, KAAS EIEREN, ROOM enz.
Zijdstraat 2 — Aalsmeer
Telefoon 228

Kruideniersbedrijf en Delicatessenhandel
A. P. AUDENAERT
Badhoevelaan 1
Badhoevedorp — Tel. 326

DELICATESSENHANDEL
JAC. P. DE WIJS V/H P. BOL
Hoofdweg 47 - Amsterdam - Tel. 82866
Fijne Vleeschwaren — Conserven — Kempinski Wijnen

EL. LUXE BROOD-, KOEK- EN BANKET-BAKKERIJ
JOH. J. OUD
Niasstraat 54
Makasserstr. 61
Madurastraat 15, Amsterdam, Telef. 50548.
Uitsluitend 1e kwaliteit. Meerm. Bekroond.

VOOR IEDER WERK GROOT OF KLEIN, MOET U BIJ HOFMIJSTER ZIJN
W. HOFMIJSTER Jr.
BADHOEVELAAN 53
BADHOEVEDORP TEL. K 978-417
LOODGIETER-SANITAIR
ERKEND GAS-EN WATERFITTER

HET AMSTERDAMSCHE R.K. BEGRAFENISFONDS
Bisschoppelijk adviseur D. J. J. de KOK, pastoor van „De Liefde"
Bestuurd door: Mr. A. H. J. v. d. BIESEN, B. BROM, J. J. BONKE, Commissarissen — J. DE JONG, AUG. HENDRIKS, A. SCHRIJVER, A. GOETING, J. EMMERIK Jr. Overlieden.
Kantoor: J. A. DE JONG, Lekstraat 114 — Telefoon 23922
Vraagt het speciale Maandtarief voor klas F en FA

1e KLASSE HANDWERKZAAK TE DEVENTER
ATELIER 'T SPINNEWIEL
Graaf v. Burenstraat 44, Tel. 4868
★
Alle soorten zomer- en winterwol. In alle handwerktechnieken deskundige voorlichting.
Mevr. L. DOUGLAS

?
WEET U...
DAT DE WOLHANDEL GEVESTIGD IS:
- Spaarndammerstr. 101. Tel. 48459
- Javastraat 103
- 2e Hugo de Grootstr. 11, A'dam

DE MEEST GERENOMMEERDE SPECIAALZAAK OP DIT GEBIED

H. J. REM
AANNEMER VAN TIMMER- EN SCHILDERWERKEN
MARKIEZENFABRIEK
BEHANGEN EN STOFFEEREN
MARG. VAN BORSSELENLAAN 61
AMSTELVEEN - Tel. 2738 (K. 970)

de **CLICHÉ'S**
voor dit tijdschrift zijn vervaardigd bij
DIRK SCHNABEL A'DAM
TELEFOON 83025 — 83026

Fijne Vleeschwaren
Comestibles annex
Kruidenierswaren
M. VRIJMOET
Hugo de Grootplein 11
AMSTERDAM (W)
Telefoon 84915
GOEDE KWALITEITEN EN GOED GEWICHT

„DE ZONNEBLOEM"
St. Annastraat 236 bij de Reestraat
Telefoon 26988 — NIJMEGEN
De nieuwste Dames- en Kinderondergoederen, Baby-artikelen en Kousen voorradig, Wol in verschillende soorten en kleuren.
M. JANSSEN
GEDIPLOMEERD COUPEUSE

BARNEVELDER EIER-CENTRALE
GROOTHANDEL
Aanbevolen adres voor R.K. Instellingen, Gestichten, Kloosters, enz. enz.
VAN SPEIJKSTRAAT 116 — TELEF. 80830 — A'DAM-W

B. VAN LEEUWEN Sr
GOUDA
TIMMERMAN-AANNEMER
Zwarte weg 2, Telefoon 3770

BONBONS Krul's FIJN GEBAK
TEL. 115600 (4 LIJNEN)

AANNEMERSBEDRIJF D. BLOM
UITVOERING VAN ALLE VOORKOMENDE METSEL- TIMMER- EN BETONWERKEN.
NIEUW- EN VERBOUW. ONDERHOUDS-WERKEN. TEL. K 978 — 372
N. MEERDIJK 398 - BADHOEVEDORP